DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXV Kaina 25 c. KETVIRTADIENIS — THURSDAY, GRUODIS — DECEMBER 3, 1981 Nr. 281

LKB KRONIKA NR. 48

ŽINIOS IŠ VYSKUPIJŲ

(Tęsinys)

Jeigu aš, katalikų kunigas, priimsiu ateistų skelbiamas dogmas, vykdysiu ateistų reikalavimus ir eisiu prieš Bažnyčios doktriną, užsitrauksiu bažnytines bausmes. Be to, aš negaliu elgtis prieš savo įsitikinimus ir sąžinę! Esu Kristaus kunigas, katalikų Bažnyčios kunigas, o ne ateistų šluotelė!.

Tikintiesiems nereikia kunigo su raudonu gvazdiku prie krūtinės, — nuo tokio kunigo jie šalinasi. Su Kristaus kunigu tikintieji dalinasi duonos kąsneliu, kartu kenčia, kartu ir džiaugiasi. O jūs norite kunigą nuo tikinčiųjų atskirti! Jūsų atviras laiškas rajono laikraštyje kursto žmones: žiūrėkite, kokie žvėrys, kokie įžūlūs chuliganai yra kunigai!

Nesinorėtų tikėti, kad Jūs nežinote, ką tuo klausimu teigia tarybinė Konstitucija!

Šmeižikiškas Jūsų, gerbiamieji ateistai, prasimanymas, kad aš nereaguoju į tarybinių įstatymų kvietimus. Visada nuvykstu ten, kur esu kviečiamas, nebent sutrukdo liga ar kita svarbi priežastis. Turiu savo įsitikinimus. Turiu teisę juos ginti raštu ir žodžiu. Kodėl su tokia neapykanta puolate mane? Dedatės kultūringais ir mandagiais, o išvadinote mane chuliganu. Jeigu aš iš tikrųjų chuliganas, tai kodėl iš Radviliškio vykdomojo komiteto posėdžių salės su milicijos pagalba mane išvarant, kartu išėjo ir tikintieji? Nuo chuliganų dori žmonės bėga šalin, o mus, kunigus, tikintieji palaiko ir gina!

Išvadinote mane piktžolės vardu — dagiu. Ką gi, Jūsų tikslas aiškus — sunaikinti mane kaip piktžolę! Tuo įsitikinau ir būdamas Radviliškio rajono vykdomojo komiteto salėje 1981 m. kovo 10 d. Aišku, piktžolė neturi jokių teisių! Ne tik aš, visi Lietuvos kunigai esame jums tik piktžolės! Piktžolės naikinamos. Nieko nuostabaus, kad Jūs taip ir darote.

Kaltinate mane, kad pažeidinėju tarybinius įstatymus ir raginu kitus dvasininkus jų neišlaikyti. Neteisingas kaltinimas. Kai atvykau į Radviliškį, norėdamas sužinoti, kokie tie tarybiniai įstatymai, mane iš salės išvarėte su milicija! Gėda apie tai buvo parašyta atvirame laiške, kurį išspaudinote rajono laikraštyje. Prisimenate, klausiau Jus, Alfredai Krikštanai, kokius kunigus aš raginu nesilaikyti tarybinių įstatymų, — neatsakėte, ir negalėjote atsakyti, nes viskas iš piršto išlaužta.

Keli žodžiai dėl pamokslų. Kunigas turi tylėti, kai ateistas mokytojas išjuokia tikintį vaiką! Juk Jums kunigas tik piktžolė, tai tylėk ir nesikišk! Kunigas turi tylėti, matydamas girtuokliavimą. Mat, pagal Jus, kunigas turi teisę tik atlikti religines apeigas, ir daugiau nieko.

Sociologai, gydytojai ne kartą tarybinėje spaudoje rašė dėl poilsio dienų dirbantiems ūkių fermose. Tie žmonės dirba beveik ištisus metus be poilsio dienų! Kunigas apie tai neturi teisės kalbėti!

Nesidėkite, gerbiamieji ateistai, tikinčiųjų gynėjais ir užtarėjais. Tikintieji netiki nė vienu Jūsų žodžiu, o mato Jumyse tik vilką avies kailyje. Šmeiždami kunigus, su milicijos pagalba puldami juos, sukeliate tik pasibiaurėjimą ir pasišlykštėjimą.

(Bus daugiau)

Sovietų Sąjungos raketa SS-4, paruošta iššauti iš karinio transporterio. Nuotraukos priekyje — varžtas, kuris prilaiko raketą transporto metu. Šios rusų raketos, apie 70 pėdų ilgio, pirmą kart pateko į viešumą 1962 metais, kada prezidentas Kennedy užblokavo jų atvežimą į Kubą.

OK. LIETUVOJ ŽUVO KUN. B. LAURINAVIČIUS

Vilniuje suvažinėjo žmogaus teisių gynėją

Lapkričio 25 d. Romą pasiekė žinia apie tragišką Adutiškio klebono kunigo Broniaus Laurinavičiaus mirtį. Adutiškio klebonas, lietuviškosios Helsinkio grupės narys, kunigas Bronius Laurinavičius žuvo antradienio, lapkričio 24-tos dienos vakare Vilniuje. Kunigui einant skersai gatvę, ant jo užvažiavo sunkvežimis. Daugiau žinių apie žuvimo aplinkybes šiuo metu neturime.

Velionis kunigas Bronius Laurinavičius buvo gimęs 1913 metais. 1944 metais baigė Vilniaus Kunigų Seminariją ir buvo įšventintas kunigu. Kunigas Laurinavičius buvo vienas iš uoliausių ir drąsiausių Vilniaus arkivyskupijos kunigų. Paskutiniame dešimtmetyje jo pareiškimai dažnai buvo skebiami užsienio spaudoje. 1979 metais, mirus kunigui Karoliui Garuckui, kunigas B. Laurinavičius įstojo į lietuviškąją Helsinkio grupę, kurios tikslas vi suomeniniais pagrindais tikrinti, kaip Lietuvoje laikomasi Helsinkio nutarimų. Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto nario kunigo B. Laurinavičiaus tragiškas žuvimas, be abejonės, sukels įvairių komentarų užsienio spaudoje.

Paskutiniai Helsinkio susitarimų vykdymui remti Lietuvos visuomeninės grupės dokumentai —Nr. 28-tas ir Nr. 29-tas — Vakarus pasiekė praėjusią vasarą. Po jais randame ir kunigo Laurinavičiaus parašą.

Viso pasaulio lietuviai šiandien dalijasi skaudžia žinia apie tragišką kunigo Broniaus Laurinavičiaus žuvimą. Jo asmenyje Lietuvos Bažnyčia netenka vieno iš uoliausių kunigų, o lietuvių tauta vieno iš drąsiausių žmogaus teisių gynėjų.

Taline nepastebėjo jokių streikų

Talinas. — AP žinių agentūra skelbia iš ok. Estijos, kad ten pranašauto pusės valandos streiko nepastebėta. Įmonės, parduotuvės ir uostas veikė kaip paprastai. Korespondentų klausinėjami estai atsakė, kad jie žinojo apie planuojamą streiką, tačiau nežino, kas jį organizuoja. Viešojo susisiekimo priemonės veikė normaliai.

— Britanijos parlamente savo vietą užėmė pirmoji socialdemokratų partijos išrinkta atstovė Shirley Williams. Kiti tos partijos atstovai parlamente perbėgo iš darbiečių partijos.

— Dvasiniai Baltimorės vadai: katalikai, žydai, protestantai pasirašė laišką vyriausybei, kur smerkiamas socialinių programų apkarpymas. "Mes smerkiame gynybos politiką, kuri didina skurdą namie", sakoma pareiškime, kurį pasirašė ir Baltimorės katalikų arkivyskupas William Borders.

POPIEŽIUS PASKYRĖ LIETUVĮ ARKIVYSKUPĄ

Prelatas J. Bulaitis — pronuncijus Centrinėj Afrikoj

Roma. — Popiežius Jonas Paulius II paskyrė lietuvį prelatą Joną Bulaitį Apaštališkuoju pronuncijumi Centrinės Afrikos respublikoje ir Konge bei Apaštališkuoju delegatu Čado respublikoje. Drauge prelatas Jonas Bulaitis yra paskirtas tituliniu Narona arkivyskupu. Tai pirmas lietuvis, pasiekęs tokį aukštą rangą Vatikano diplomatinėje tarnyboje. Šiuo metu prelatas Bulaitis eina diplomatinio patarėjo pareigas Apaštališkoje pronunciatūroje Sudano respublikoje.

Naujasis lietuvis arkivyskupas Jonas Bulaitis yra gimęs prieš 48 -nerius metus Londone. Jo tėvas Petras Bulaitis buvo žymus Anglijos lietuvių veikėjas, gimęs Kučiūnų parapijoje, Seinų apskr. 1911 metais emigravęs į Angliją, arkivyskupo tėvas įsigijo siuvėjo specialybę ir vėliau atidarė nuosavą siuvyklą. Veikė, steigė ir pirmininkavo visose lietuviškose patriotinėse ir katalikiškose organizacijose. 1937-tais metais atstovavo Anglijos lietuviam Pasaulio lietuvių kongrese Kaune. Vedęs Škotijoje gimusią lietuvaitę, Petras Bulaitis išaugino gražią lietuvišką šeimą.

Gimęs 1933 metais, būsimasis arkivyskupas mokėsi Šv. Ignoto vardo jėzuitų kolegijoje, Londone. Filosofiją ir teologiją studijavo Grigaliaus universitete Romoje. Bažnytinės teisės studijas Laterano universitete Romoje baigė daktaro laipsniu. Kunigu įšventintas 1958 metais. Studijų metais gyvendamas Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijoje, Romoje, turėjo progos gerai išmokti lietuvių kalbą. Po trijų metų diplomatijos studijų popiežiškoje akademijoje jaunas kunigas Jonas Bulaitis savo diplomatinę tarnybą pradėjo Šv. Sosto apaštališkoje delegatūroje Pietų Korėjoje. Čia jo rūpesčiu į korėjiečių kalbą buvo išversta ir išleista garsioji Sibiro lietuvaičių maldaknygė "Marija, gelbėki mus". Vėliau dirbo Šv. Sosto atstovybėse Čilėje, Panamoje, Kenijoje ir nuo 1979 metų Sudane.

Studentų streikas

Varšuva. —Lenkijoje policija, pasirengusi riaušių malšinimui, apsupo ugniagesių mokyklą, kur rengiami būsimieji ugniagesių vadai. Jų streikas sukėlė vyriausybei rūpesčių, nes tai pusiau karinė mokykla, priklausanti ne švietimo, bet vidaus reikalų ministerijai. Premjeras gen. Jaruzelskis laikąs šį streiką ne streiku, bet — maištu. Mokiniai reikalauja reformų. Streikuojančius palaiko Varšuvos "Solidarumo" veikėjai. Savaitgalį su studentais praleido vietinio profesinių sąjungų skyriaus vicepirmininkas Sewerin Jaworski ir keli darbininkai iš Varšuvos plieno liejyklos. Mokyklos rūmus okupavę studentai dainuoja patriotines dainas ir erzina juos apsupusius policininkus. Rūmus bandė aplankyti Lenkijos vidaus viceministeris generolas Zaczkowski ir vyriausias ugniagesių vadas T. Ostrowski, tačiau studentai jų neįleido.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Prezidentas Reaganas nuramino konferencijos senėjimo reikalais dalyvius, pareikšdamas užtikrinimą, kad socialinio draudimo programa bus išlaikyta, stiprinama. Jis pabrėžė suprantąs senųjų baimę ir netikrumą, nes pats priklauso tai generacijai.

— Prancūzijos prezidentas Mitterandas buvo šiltai sutiktas Alžiro parlamente, kur jis pagyrė alžiriečius "herojus", kurie kovojo prieš Prancūziją už savo nepriklausomybę.

— Italijos krikščionių demokratų suvažiavime jauni partijos delegatai kritikavo veteranus ir reikalavo atnaujinti partiją, "nevaidinti nepakeičiamų".

— Pakistane lankosi Saudi Arabijos gynybos ministeris princas Sultanas.

— Ženevos nusiginklavimo derybose Amerikos ir Sovietų Sąjungos delegatai susitarė posėdžiauti du kart per savaitę: antradieniais ir penktadieniais.

— Argentinos vyriausybė pripažino, kad čia eina mokslus Salvadoro žvalgybos karininkai. Argentina šiais metais davė Salvadorui 15 mil. dol. paramą, tačiau nesvarsto teikti karinę paramą.

— Indijos gynybos viceministeris pareiškė parlamente, kad Indija imasi visų karinių priemonių, kad šioje pasaulio dalyje nepasikeistų jėgų pusiausvyra dėl naujų Amerikos ginklų Pakistanui teikimo.

— Izraelio kariuomenės štabo viršininkas gen. Rafael Eytan greit lankysis Egipte, kaip štabo viršininko gen. Hafez svečias. Bus svarstomas Izraelio pasitraukimas iš Sinajaus.

— Britų Lewis saloje, prie Škotijos krantų, bus įsteigta Nato aviacijos bazė, prieš kurią protestavo vietiniai salos gyventojai.

— General Motors bendrovė Detroite planuoja atleisti iš darbo apie 13.000 tarnautojų.

— Ženevoje vyksta tarptautinė keleivinių oro bendrovių konferencija, bandanti nuraminti kainų karą, kuris daugeliui bendrovių atnešė nuostolių.

— Kongrese demokratų atstovai pasiūlė įstatymo projektą, kuris uždraustų importuoti naftą iš Libijos. Siūlymą remia ir sen. Edward Kennedy.

Richard Allen, prezidento Reagano nacionalinio saugumo patarėjas, išeina iš Baltųjų Rūmų. Nors teisingumo departamentas užbaigė tyrinėjimus dėl 1,000 dol., kuriuos Allen gavo iš japonų žurnalo, dar vedama kvota dėl kitų patarėją liečiančių neaiškumų. Abejojama, ar jis sugrįš į savo pareigas, nes jis tapęs politine dabartinės vyriausybės našta.

ŽENEVOS ATOMO GINKLŲ DERYBOSE

(Tęsinys)

Sovietų Sąjungos spauda įrodinėja, kad atominių jėgų statistikon reikėtų įtraukti Britanijos ir Prancūzijos turimus atominius ginklus, o taip pat ir visus Vakarų lėktuvus, kurie galėtų nešioti atomines bombas. Svarbiausia britų atominė jėga yra povandeniniuose, branduoline energija varomuose, laivuose. Britanija jų turi keturis, kiekvienas vežioja po 16 Polaris raketų. Greit planuojama pakeisti tas raketas naujomis Chevaline raketomis, kurios bus galingesnės ir galės toliau skristi. Britanijos vyriausybė jau pažadėjo pirkti penkis naujus Trident povandeninius laivus, kurių raketos skristų 4,000 mylių ir kiekviena raketa neštų po 8-nis sprogstamuosius užtaisus, kiekvieną po 100 kilotonų. Šio laivų projekto kaina siektų apie 15 bil. dol. Sumanymas sukelia Britanijoje daug ginčų.

Sovietų komentatoriai nurodo, kad nors Prancūzija nepriklauso Nato kariniam skyriui, karo atveju Prancūzija tikriausiai įsijungtų į akciją prieš Sovietų Sąjungą. Prancūzija turi 18 vidutinių nuotolių raketų, kurios laikomos žemės lizduose centrinėje Prancūzijoje. Šios raketos skrenda 2,100 mylių. Prancūzų vyriausybė jau paskelbė naujų raketų savo povandeniniam laivynui planus. Dabartinės M — 20 raketos šešiuose prancūzų laivuose bus eventualiai pakeistos M — 5 raketomis. Jos skris 1,600 mylių ir bus "daugiagalvės". Kiekvienas povandeninis laivas turi po 16 raketų, o jau pradėtas statyti septintas laivas.

Komentatoriai mano, kad sovietų delegacija Ženevoje kietai laikysis derybose dėl strateginių ginklų, nes ji žino, kad Vakarų raketos ir jų sprogstamieji užtaisai yra aukštesnės kokybės, taiklesni. Vienas komentatorius yra pareiškęs, kad yra tokių amerikiečių raketų, kurios galėtų įskristi nepastebėtos pro Kremliaus langą ir nusileisti ant politbiuro posėdžių stalo, kada ten posėdžiauja Brežnevas su savo sėbrais.

Ženevos derybose bus paliestos sovietų vidutinių nuotolių raketos, jų tarpe pačios naujausios SS —20, o taip pat senesnio modelio SS — 4, SS — 5 ir S — 12. Vakarų ekspertai mano, kad sovietai turi apie 250 SS — 4 ir SS —20. Spėjama, kad sovietai yra dislokavę 65 SS — 12 raketas, kurios skrenda apie 490 mylių.

Svarbiausios yra SS — 20. Jos gali skristi 3,000 mylių, ginkluotos trim 150 kilotonų užtaisais. Naujesnis šių raketų modelis skrenda 4,000 mylių, neša tik vieną 50 kilotonų užtaisą. Jos visos yra įrengtos ant karinių transporterių. Beveik visos yra išstatytos prieš taikinius Vakarų Europoje, tačiau dalis jų, vakariečių žvalgybos nuomone, laikomos arčiau Kinijos sienos.

Šalia žemėje vežiojamų raketų, sovietai turi 57 raketas povandeniniuose laivuose. Jų sprogstamoji galia esanti du megatonai, jų nuotolis — apie 600 mylių.

(Bus daugiau)

Ok. Lietuvoj mirė kun. Ant. Bakys

Lapkričio 13 dieną Lietuvoje mirė Kazlų Rūdos, Vilkaviškio vyskupijoje, klebonas Antanas Bakys. Velionis buvo sulaukęs 73-jų metų amžiaus. Kunigu buvo įšventintas 1933 metais. Kunigo Antano Bakio laidotuvės įvyko lapkričio 16 dieną. Jose dayvavo apie 70 kunigų ir didelė tikinčiųjų minia. Velionis buvo palaidotas Kazlų Rūdos bažnyčios šventoriuje. Mūsų žiniomis, tai jau šešioliktas šiemet Lietuvoje miręs kunigas. Tuo tarpu vien Vilkaviškio vyskupijoje yra jau dvylika parapijų, neturinčių savų klebonų.

Lenkija nebaus naujųjų emigrantų

Viena. — Lenkijos užsienio reikalų ministras Czyrek, neseniai lankydamasis Austrijos sostinėje Vienoje, pažymėjo, kad tie Lenkijos piliečiai, kurie paprašė politinės globos Vakarų kraštuose ir ją gavo, galės laisvai sugrįžti atgal į tėvynę, nebijodami, kad dėl to bus patraukti į teismą. Pagal Lenkijos įstatymus, pažymėjo ministras, pabėgimas iš krašto, arba išvykus į užsienį pasiprašymas politinės globos, nesudaro nusikaltimo ir todėl nėra baudžiamas. Užsienio spauda šia proga atkreipia dėmesį, kad pastaruoju laiku žymiai padaugėjo į užsienį išvykstančių ir įvairiuose užsienio kraštuose politinės globos pasiprašančių lenkų skaičius. Pastaraisiais mėnesiais vien į Austriją atvyko apie 20 tūkstančių lenkų.

Lėktuvo avarija

Ajaccio. — Korsikos saloje miglotame ore į kalną atsimušė Jugoslavijos keleivinis ekskursantų lėktuvas, žuvo 174 keleiviai ir įgulos nariai. Nė vieno neliko gyvo. Lėktuvas atskrido iš Ljubljanos miesto. Turistai Jugoslavijos valstybinės šventės proga skrido praleisti vieną dieną šiltuose Korsikos salos vandenyse.

KALENDORIUS

Gruodžio 3 d.: Pranas Ks., Hilarija, Aumantas, Vingra.

Gruodžio 4 d.: Jonas D., Barbora, Vainotas, Lipgailė.

Saulė teka 6:59, leidžiasi 4:21.

ORAS

Debesuota, su pragiedruliais, temperatūra dieną 40 l., naktį 30 l.

Dainavos stovyklos dvidešimtpenkmečio minėjime: Alfonsas Juška, Česlovas Staniulis, Mikailai, Bubliai, Udrienė ir Juškienė.

Nuotr. J. Urbono

DETROITO ŽINIOS

SKAUTIŠKOJE PADANGĖJE

Vasarai pasibaigus ir stovyklos kvapams bei laužų žiežirbom pradėjus blėsti, "Gabijos" ir "Baltijos" tuntai pradėjo reguliarią veiklą.

Kas antrą šeštadienį po lituanistinės mokyklos vyksta skilčių, draugovių ar jungtinės sueigos. Paįvairinti ir pagyvinti veiklą bus jungtinės sueigos tarp brolių ir sesių atitinkančių šakų, kur sutampa programos ar tikslai.

Šį rudenį veiklos pagyvinimu ir nauju paįvairinimu linksmai praėjo tuntų iškyla ir jodinėjimas arkliais. Spalio programoj įvyko "maskaradas", tik be kaukių. Už geriausią istorinį, tautinį ir juokingiausią kostiumą konkurso būdu buvo paskirtos premijos. Jas nunešė T. Barauskas ir P. Jankus. Buvo linksmai padraugauta, pažaista ir pasivaišinta.

Tuntų sueiga

"Gabijos" ir "Baltijos" skautai su savo tuntininkais ps. Rita Kasputiene, pas. fil. Jurgiu Jurgučiu organizuotai dalyvavo šv. Mišiose. Po Mišių vyko oficiali tuntų sueiga, kurioj vyko pakėlimai ir pranešimai.

Ps. R. Bulota paskirtas "Geležinio Vilko" skautų vyčių būrelio vadovu; v. sl. P. Jurgutis paskirtas Vytenio draugovės drauginink o pavaduotoju. S.J. Asminui, iškeliaujančiam į šiltąją Floridą, padėkota už puikiai atliktą Skautų Fondo atstovo darbą. Fondo atstovo pareigas toliau sutiko eiti A. Rudis. V. sl. L. Orentas tapo iš nedaugelio Detroite pilnai baigusių "Ąžuolo" mokyklą.

Tunto sueiga užbaigta tradicinėmis skautiškomis dainomis.

Plaukimo išvyka

Šį šeštadienį, gruodžio 5 d., po lituanistinės mokyklos 3 val. vyks plaukimo išvyka. Yra išnuomuotas olimpinio dydžio baseinas Mercy High School, Farmington Hills. Bus užkandžiai ir plaukimas visiems vandens nebijantiems broliams ir sesėms.

Ateities planai

Visiems skautams ir skautėms bei jų tėveliams įsidėmėtinos datos:

Gruodžio 12 d., šeštadienį, 6:30 val. vak. vyks trečia skautiškos šeimos vakarienė.

Kovo 21 d. — Kaziuko mugė.

Gegužės 15 d. Tėvų komiteto ruošiamas abiturientų balius.

Gegužės 28 - 31 d. vyks skautų vyčių ir vyr. skaučių sąskrydis prie Clevelando.

Rugpiūčio 8 d. skautų stovykla Romuvoje, kur vyks Kanados rajoninė Romuvos 20-čio stovykla.

Skautavimas praturtina vaiko — jaunuolio gyvenimą, jei į jį nuoširdžiai įsijungiama bei dalyvaujama ir jei randamas paskatinimas ir pritarimas tėvuose. Praeityje daug gražių ir linksmų valandų praleista "Gabijos" ir "Baltijos" tuntuose. Tuntams linkime veikloje ir ateityje geros veiklos.

Danguolė Jurgutienė

SUSIKAUPIMAS JAUNIMUI

Gruodžio antrąjį savaitgalį, 12 ir 13 dienomis, Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros Centre įvyks susikaupimas jaunimui, kurį pravesti atvyksta kun. Antanas Saulaitis, S.J. Šeštadienio rytas skiriamas "Žiburio" lituanistinės mokyklos mokiniams, daugeliui klasių atskirai. Po pamokų, 1:30 val. kviečiamas atvykti jaunimas, kuris nelanko lituanistinės mokyklos, arba ją yra jau pabaigęs; ypač kviečiami studentų amžiaus jaunuoliai-ės.

Sekmadienį visi prašomi dalyvauti 10:30 val. šv. Mišiose, po kurių mamytės mokyklos patalpose pavaišins skaniais užkandžiais. 12:00 val. bus susikaupimas studentams, "Žiburio" aukštesniosios mokyklos mokiniams ir visam to amžiaus jaunimui, kuris norėtų dalyvauti.

Šiomis dienomis daugelyje šeimų pagrindinį auklėjimo darbą atlieka televizija, kurios "vertybės" mums visiems gerai žinomos. Auklėtojų sambūris nustatė, kad paaugliai prie televizijos praleidžia 23.5 valandas savaitėje. Kai jaunuolis baigia aukštesniąją mokyklą, jis prie televizijos būna praleidęs 15,000 valandų, kai tuo tarpu mokykloje ir mokslui tik 12,000 valandų ("Draugas", 1981.XI.17). Reikia tikėtis, kad lietuvių šeimos taip nedaro, tačiau mūsų atžalynas turi su tokio auklėjimo jaunimu bendrauti ir dažnai jiems yra labai sunku būti stipriems ir nepasiduoti bendrai srovei. Susikaupimo metu kaip tik ir bus proga pasisemti dvasinės stiprybės iš bendraminčių draugų, susikaupimo vadovo ir mūsų visų pačio vyriausio Vadovo.

Prašome tėvelius paraginti jaunimą dalyvauti. Daugiau informacijų galima gauti pas "Žiburio" mokyklos vedėją Danutę Doveinienę (telefonas 268-7970) ir LB Detroito Apylinkės švietimo vadovę Valentiną Černiauskienę (telefonas 478-9322).

l.r.

Kristina Veselkaitė, jaunimo organizacijų narė ir visuomeninių renginių talkininkė, nuoširdžiai talkino Dainavos stovyklos sukakties minėjimo rengimui.

Nuotr. J. Urbono

TRUMPAI

Šv. Antano parapijos tarybos pirmininkas Albertas Misiūnas praneša, kad gruodžio 6 d., sekmadienį, tuoj po lietuviškų pamaldų parapijos salėje bus pranešimas salės užbaigimo ir Naujųjų Metų sutikimo reikalais. Visi parapiečiai prašomi po mišių neišsiskirstyti, pasisakyti minėtais klausimais, duoti pasiūlymus ir kitais parapijos reikalais, kurie pasitarnautų parapijos labui.

Šv. Antano bažnytinis choras ruošiasi Kalėdoms. Repeticijos vyksta kiekvieną sekmadienį po lietuviškų pamaldų nusistovėjusia tvarka. Muzikas Juozas Sinkus sutiko paruošti vyrų balsų partijas, todėl repeticijos vyrams bus klasėje, o moterims bažnyčioje prie vargonų. Rudens sezonui prasidėjus, į chorą įstojo šie nauji choristai: Elena Kilikevičienė, Česlova Pliūrienė, Adolfas Armalis ir Petras Jocius. Dabar choras turi trisdešimt narių.

S. Sližys

N. METUS SUTIKSIM KULTŪROS CENTRE

Daugelį kartų Naujuosius Metus Detroito lietuviai sutiko viešuose pobūviuose, salėse. Net ir tuomet, kai neturėjome didesnių lietuviškų patalpų, kuri veiklesnė organizacija pasirūpindavo salę gauti iš kitataučių. Senuosius metus palydėdavom su lietuviškom dainom, o naujuosius pasitikdavom klausydami kurio iškilaus visuomenininko žodžio, nuoširdžiai giedant Tautos himną ir visą pusvalandį vieni kitiems reikšdami geriausius linkėjimus. Jei linkėjimai ir neišsipildydavo, tai bendri lietuviški N. Metų sutikimai, ten dalyvavusių asmenų veidai ilgai likdavo atminty. Ypač tų, kurie sekančių N. Metų nebesulaukdavo...

Dar visai neseniai lietuviškus N. Metų sutikimus rengdavome dviejose vietose: Dariaus - Girėno klubas bei Detroito Lietuvių Namų draugija — Lietuvių namuose; LB Detroito apylinkė — Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre. Publikos vienur ir kitur užtekdavo. Deja, dėl infliacijos ir kitų priežasčių susirenkančių skaičiai ėmė drastiškai mažėti, įėjimo mokestis kilti, o rengėjai vistiek vos galą su galu besudurdavo. Nežinau, kaip 1981 m. sutikimo rengėjams Lietuvių namuose baigėsi, bet Kultūros centre LB apylinkė turėjo didelį deficitą ir atsisakė sekantį N. Metų balių rengti.

Kad netaptume urviniais žmonėmis (nepradėtume N. Metų rūsiuose), pasirūpino Dievo Apvaizdos parapijos taryba, nusprendusi savo vardu 1981 m. pabaigtuves ir 1982-jų sutiktuves rengti Kultūros centre. Šokiams gros jokios reklamos nebereikalingas, puikusis Rimo Kaspučio orkestras "Romantika". Bus patiekta šilta vakarienė, o už valandos, po vidurnakčio — kava ir pica. N. Metams artėjant bus išdalintos kepuraitės, birbynės, konfeti ir kt.; na, ir ant stalų — šampano buteliai. Visą vakarą veiks stipriųjų gėrimų baras, alų ir bealkoholinius gėrimus dalinant nemokamai.

Balius prasidės kokteiliais ketvirtadienį, gruodžio 31 d., 9:00 val. vakare. Tikinčiųjų patogumui 8:30 v.v. Dievo Apvaizdos šventovėje bus laikomos šv. Mišios.

Tiek būtiniausios informacijos. Tik dar vienas, paskutinis paaiškinimas: įėjimo į šį pobūvį kaina - 15 dol. asmeniui. Tai žymiai pigiau negu pernai, nors visų daiktų bei patarnavimų kainos gerokai pakilo.

Ragindamas tautiečius N. Metų sutikime dalyvauti, negąsdinu, kad paskubėkite, nes vietų gali pritrūkti. Ne, Kultūros centre vietų niekada nepritrūks, nes galima pristatyti ir daugiau stalų, ir daugiau kėdžių. Tik stalus ar pavienes vietas reikia bent iki Kalėdų užsisakyti todėl, kad rengėjai žinotų, kiek parūpinti maisto, gėrimų, N. Metų baliui reikalingų karnavalinių daiktelių, ir t.t. Stalų bei vietų rezervaciją tvarko ir visokią informaciją teikia **Stasė Matvėkienė. Jos telefonas — 477-8765.**

Alfonsas Nakas

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS BYLĄ

Artėjant Didžiosioms Šventėms savo mintimis nuskriejame į rusiškojo bedieviškojo komunizmo pavergtą Lietuvą, į mūsų tėvų sukurtas ir kryžiais papuoštas sodybas. Ten mūsų broliai ir sesės kenčia dvasinį, fizinį ir medžiaginį skurdą. Jiems atimta laisvė melstis savo šventovėse, kalbėti savo tėvų kalba. Daugelis jų išvaryti iš savo gimtųjų namų, kiti sukišti į kalėjimus, išvežti į stovyklas prievartos vergų darbams Sibire, toli nuo savo tėvynės. Jų akys ir jausmai krypsta į mus, tikint, kad ir jiems laisvė bus grąžinta, skurdas sumažės. Neapvilkime jų

Gerai žinome, jog Tautos fondas remia Vliką, jo veiklą, kuri labai reikalinga Lietuvos laisvės kovoje. Vlikas leidžia šešiomis kalbomis Eltos - informacijos biuletenius, remia Vatikano radijo valandėles, leidžia specialius leidinius. A. a. rašytojas Al. Baronas rašė: "laikas bėga, keičiasi žmonės, tačiau laisvės kova nesikeičia, ji nežino pakaitalų... ji nereikalauja iš mūsų fizinės aukos... Mes turime tik paremti savo fondus, o tai jau nėra nei labai didelė, nei labai nepakeliama auka".

Mieli tautiečiai, savo aukomis remkime Tautos fondą — tuo būdu paremsime Vliko veiklą, palengvinsime kovą dėl Lietuvos laisvės.

Aukos priimamos prie lietuvių parapijų šventovių sekmadieniais ir kitomis progomis. Aukomis priimamos Tautos fondo komiteto narių: inž. J. Mikaila, pirm., Vl. Staškus, Vin. Tamošiūnas, Eug. Bulotienė, Česys Šadeika ir A. Musteikis. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių.

A. Musteikis

Gamtomokslis pateikia tokius Dievo įrodymus, kad abejojimas yra absurdiškas, o ateizmas — juokingas.

J. B. Castl

Redaguoja Emilija Pakalniškienė. Rankraščius siųsti adresu: E. Pakalniškienė, 3948 S. Artesian Ave., Chicago, IL 60632

SVEIKINIMAS VYČIŲ PIRMININKEI

Poniai Loretai Stukienei:

Su dideliu džiaugsmu sutikome žinią, kad Jūs esate išrinkta naująja garbingosios Lietuvos Vyčių organizacijos pirmininke. Jūsų parodytas platus sumanumas per eilę metų gabiai redaguojant šios organizacijos žurnalą „Vytį", liudija Jūsų didelį išeivijos lietuvių jaunimo reikalų pažinimą ir duoda gerų vilčių, kad Jūsų vadovaujama ši ypatingos vertės organizacija sėkmingai tarnaus savo pasirinktiems idealams — Dievui ir Lietuvai. Jūsų maloniai draugiškas būdas užtikrina, kad Jūsų vadovybėje vyčių darbai vyks sklandžiame sutarime.

Lietuvos vyčiai per daugelį dešimtmečių įrodė, kad tai labai svarbi ir sėkminga organizacija, įstengianti veiksmingai palaikyti lietuvišką dvasią išeivijos jaunime. Vyčių toks ryžtingas įsijungimas į Amerikos lietuvių Tarybos vadovaujamus Lietuvos laisvinimo darbus yra brangus mūsų tautai. Jus nuoširdžiai sveikiname naujose pareigose, būdami įsitikinę, kad Jūs vyčius vesite tais pačiais keliais, kuriuos nutiesė didelis Lietuvos vyčių ir Amerikos Lietuvių Tarybos šulas — amžinos atminties Leonardas Šimutis.

Priimkite mūsų sveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Dr. Kazys Šidlauskas,
Amerikos lietuvių Tarybos pirmininkas

CHICAGOS VYČIŲ CHORAS

Nuo pat rugsėjo mėnesio Chicagos vyčių choras uoliai dirba. Repeticijos vyksta kiekvieno ketvirtadienio vakarą Vyčių salėje. Naujajai choro valdybai vadovauja Sabina Klatt, o chorui diriguoja muzikas Faustas Strolia. Chorą dažnai kviečia įvairios organizacijos atlikti programą.

Spalio 25 d. Marijos Aukštesniojoje mokykloje choras atliko programą seselių kazimierietių rėmėjų pietuose.

Lapkričio 8 d. choras buvo pakviestas į Šv. Marijos bažnyčią, Chicagos priemiestyje Darien, kur dabar vikarauja kun. J. Savukynas. Ten buvo pamaldos už mirusius vyčius. Choras giedojo lietuviškas F. Strolios sukurtas Mišias ir kitas giesmes.

Choras yra pakviestas atlikti Kalėdų eglutės lietuviškąją programą Mokslo ir Pramonės muziejuje gruodžio 8 d. 7 val. Šiai programai choras dabar ir ruošiasi.

Sausio 25 d. Vyčių salėje Chicagoje bus metinis choro pokylis, kuris visuomet sutraukia Chicagos vyčius ir jų bičiulius. Choras pasirodys su nauja programa.

Chicagos vyčių choras pilnai pateisina savo egzistenciją, puoselėdamas lietuviškas dainas Amerikoje. Jame dalyvauja ne tik naujųjų ateivių, bet ir čia gimusiųjų lietuvių — antros ir trečios kartos. Tokiu būdu lietuviškoji daina pasiekia ir senosios emigracijos jaunąją kartą ir pasitarnauja lietuvybės išlaikymui šio krašto lietuvių išeivių tarpe.

A.P.B.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.

Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $42.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $40.00. Foreign countries $42.00

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	$42.00	$25.00	$17.00
Kanadoje (kanadiškais dol.)	$46.00	$26.00	$18.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$42.00	$25.00	$17.00
Užsienyje	$42.00	$25.00	$17.00
Kitur — Amerikoje	$40.00	$22.00	$15.00
Savaitinis	$28.00	$17.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 11:30 val. ryto iki 3 val. popiet.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-0067
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
Gydytojas ir Chirurgas
DIPLOMATE, AMERICAN BOARD OF FAMILY PRACTICE
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7 išskyrus treč. ir šešt.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago
476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., antr., treč. ketv. 10 iki 6 val. Šeštad. 10 iki 1 val.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val.: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 1-3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Ofs. 742-0255 Namų 584-5527
Dr. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS — CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave.
Elgin, Ill. 60120
Valandos pagal susitarimą.

Tel. 372-5222, 236-6575
Dr. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

Ofiso tel. 434-2123, namų 448-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt. 2-7) šeštadieniais pagal susitarimą.

DR. K. M. ŽYMANTAS
DR. S. T. CHIRBAN
DANTŲ GYDYTOJAI
2654 West 63rd Street
Val. pagal susitarimą: antr., trečiad., ketvirtad. 10 v. ryto iki 6 v. vakaro.
Tel. — 778-3400

Rytų bloke bręsta

ŪKINĖ KATASTROFA

Visi sovietinės propagandos tvirtinimai, kad "tiktai marksistinė - leninistinė komunizmo sistema gali suteikti gyventojams ekonominę gerovę ir apsaugoti nuo ekonominės krizės", yra tuščias muilo burbulas. Geriausias mūsų teigimo įrodymas — šiuo metu visuose Rytų bloko komunistiniuose kraštuose siaučia didžiulė ekonominė krizė, kuri, vokiečių žurnalo "Der Spiegel" (Nr. 47, 1981) str. antraštėje atspausdintu teigimu, "artėja į katastrofą".

Pirmasis akivaizdus ekonominės krizės, o gal jau ir katastrofos liudininkas yra komunistinė Lenkija. Minėto žurnalo brndradarbis, rašydamas apie dabartinę Lenkiją, pastebi, kad jos ekonominį gyvenimą geriausiai charakterizuoja "pirkėjų eilės ir tuščios krautuvių lentynos". Komunistinė Lenkija pati viena negali išbristi iš savo vargų, rūpesčių ir ekonominės krizės. Nieko negali jai padėti ir kiti komunistiniai kraštai, Sovietų Sąjungą įskaitant. Lenkijos įsiskolinimas Vakarų kraštams siekia 27 bilijonus dolerių, iš kurių vien tiktai Vakarų Vokietijai Lenkija skolinga 4.5 bilijono dolerių. Nuo šių metų pradžios Lenkija nebejstengia sumokėti procentų už užsienio paskolas. Bankai, kurie savo laiku teikė Lenkijai kreditus, dabar dreba iš baimės, kad Lenkija nepaskelbtų savo ekonominio bankroto... Atrodo, kad to nenori ir patys lenkai.Taigi jie pareiškė norą įstoti į Tarptautinį valiutos fondą, kuris padeda įvairiems kraštams jų sunkiais atvejais. Ir tai esanti maža šviesėlė tamsiame tunelyje.

*

Bet ir kiti komunistiniai kraštai pergyvena ekonominius sunkumus. Jiems visiems trūksta užsienio valiutos, reiškiasi naftos produktų krizė, maisto stoka. O svarbiausia — visuose komunistiniuose kraštuose, pačią Sovietų Sąjungą įskaitant, labai pasunkėjo gyvenimas, riedama tiesiog į ekonominę, o kartu ir politinę katastrofą. Priežastis — netinkama sistema, bloga vadovybė, blogi krašto vairuotojai.

Ne tik Lenkijoje, bet ir Rumunijoje nuo š. m. spalio mėn. pabaigos įvestas pagrindinių maisto produktų — duonos, miltų, cukraus, valgomojo aliejaus normavimas. Tačiau Rumunijoje racionavimas kiek švelnesnis kaip Lenkijoje. Rumunai, vietoje maisto kortelių, gavo tam tikrus numerius, kuriais nurodoma, kuriose krautuvėse jie gali reikiamus maisto dalykus pirktis.O krautuvės savo ruožtu turės žinoti, kam ir kiek parduoti. Specialiose instrukcijose nurodoma, kad tas, kuris pirks daugiau maisto produktų, kaip nustatyta parduoti, bus baudžiamas iki 5 metų laisvės atėmimo bauda.

Ne geresni reiškiniai dedasi ir komunistų valdomoje Čekoslovakijoje, kuri šiaip jau nestokodavo nei maisto dalykų, nei pramonės gaminių. Nuėmus šių metų derlių paaiškėjo, kad reikės pirktis užsienyje 1,6 milijonų javų, o mokėti nėra kuo, nes pramonės gaminių gamybos planas taip pat nebuvo išpildytas.

Pastaruoju metu šiaip jau viskuo pertekusioje Čekoslovakijoje pradėjo trūkti tokių dalykų, kaip degtukai, žvakės, adatos, automobilių dalys, vis sunkiau gauti kiek reikiant mėsos, kavos. Panašiais negalavimais pradėjo sirgti ir Bulgarija. Jos vadeivos taip pat rūpinasi sumažinti užsienio prekių importą, neišvežti didesnio savo krašto maisto produktų kiekio į socialistines šalis dėl to, kad iš ten negaunama tvirtos užsienio valiutos.

*

Blogiausia, kad rimta ekonominė katastrofa gresia ir pačiam komunistinių šalių centrui — Sovietų Sąjungai. Jau eilė metų, kai trūksta duoninių bei pašarinių javų, mėsos ir kitų maisto dalykų. O rusai suvalgo daugiausia duonos visame pasaulyje. Konkrečiai tariant, jie nelabai turi kuo pakeisti duonos. Ir jeigu amerikietis be jos dažnai galėtų ir gali visiškai išsiversti, tai kiekvienas rusas suvalgo kasdien labai daug duonos. Prieš II pasaulinį karą duonos norma raudonosios armijos kareiviui buvo visas kilogramas dienai. Tiktai sunkiai dirbąs gulago kalinys turėjo pasitenkinti 300 gramų kasdieniniu duonos daviniu ir lėkštele liesos sriubos. Dabartinis sovietinio piliečio kasdieninis sunaudojamos duonos kiekis vis dar siekia 600-700 gramų. Nežiūrint to, kad pokario metais maisto įvairumas gerokai padidėjo, duona vis dar tebėra pagrindinis ir svarbiausias maistas. Tačiau duonos kaina vis dėlto nekeliama, ir 1 kilogramas juodos duonos tėra 12 kapeikų. Tik baltos duonos kaina yra brangesnė.

Jei pritrūktų Sovietų Sąjungoje duonos, galėtų prasidėti masių judėjimas prieš komunistinę vyriausybę. Taip jau kasdieninė duona rusui yra labai svarbi ir nepakeičiama. L. Brežnevas iškilmingai pareiškė: "Sovietų Sąjungoje nebus nė vienu kepalu iškepta mažiau duonos ir Sovietų pilietis negaus jos nė vienu gramu mažiau". Šio tvirtinimo stengiamasi laikytis. Grūdų perkama JAV-bėse, Pietų Amerikoje, Australijoje ir Europos Bendrosios rinkos kraštuose. Už ją dažniausia mokama auksu.

*

Ateinančios žinios sako, kad ir okupuotoje Lietuvoje, kuri iš esmės yra žemės ūkio kraštas ir dabar pagaminama maisto dalykų du kartu daugiau, kaip nepriklausomybės metais, pradėjo trūkti maisto produktų. Rodos, kad nestinga tik vienos duonos, bet mėsos, ypač lietuviams įprastos kiaulienos, vis sunkiau gauti. O jeigu gaunama, tai dažniausia tiktai blogos rūšies mėsos: gyvulių galvų, kojų, uodegų, plaučių, jaknų ir panašių dalykų.

Dėl šios priežasties atsirado ir naujas anekdotas, kurį vienas turistas į Vakarus atvežė.

Susitiko du lietuviai. Vienas jų klausia: — "Ar žinai, Pranai, koks ilgiausias pasaulyje gyvulys?" Šis pagalvojęs atsako: — "Gal dramblys, gal arklys, gal raganosis.. — Na, ne. Pirmasis vėl — "Tai gal žirafa, raganosis, stumbras, smauglys". — "Ne, ne ir ne". — "Tai kas gi"!: — "O gi lietuviška kiaulė". — Kodėl? — "Todėl, kad jos galva yra Lietuvoje, o kumpiai Maskvoje..."

Magaryčioms kitas anekdotėlis, iš dabartinės Lenkijos atkeliavęs.

Varšuvoje susitiko trys žurnalistai: lenkas, amerikietis ir rusas. Šeimininkas lenkas užkvietė juos į savo butelį, o pats išsiskubino į krautuvę — kuo nors svečius pavaišinti. Sugrįžo tik už poros valandų. Šie klausia: "Kur taip ilgai užtrukai?" — "Stovėjau eilėje, norėdamas gauti mėsos". Amerikietis klausia: "O kas yra ta eilė"; rusas gi jį klausia: — "O kas yra ta mėsa?".

b. kv.

KADA IR KAIP ĮVYKS PASIKEITIMAI SOV. SĄJUNGOJ

Didelį susidomėjimą sukėlė penktadienį, lapkričio 27 d., Mokslo ir kūrybos suvažiavime įvykęs posėdis tema „Sisteminės kaitos galimybės Sovietų Sąjungoje". Sesijos vadovas dr. T. Remeikis įžangoje suminėjo, kad kaitos galimybės yra pramatomos ir pakvietė prof. A. Štromą paskaitai ta tema.

Prof. Štromo pramatymai

Prelegentas visų pirma kėlė klausimą, ar Lenkija galės pakesiti savo santvarką,turint tokius faktorius, kaip Solidarumas, kaip lenkas popiežius. Prof. Štromas pabrėžė, kad nei Lenkijoje, nei kitur negalės įvykti pasikeitimų, kol neįvyks esminis pasikeitimas visoje komunistinės imperijos sistemoje. Ar įvyks pasikeitimai Maskvoje, kurie leis Lenkijos laisvės siekimus realizuoti?

Neabejotina, kad nerusiškos respublikos yra pasiruošusios kiekviena proga įtvirtinti savo suverenumą, kam jos tuo tarpu paskirai nėra pajėgios.

Kiek komunistinis režimas turi paramos pačioje rusų visuomenėje? Ideologine prasme šiandien komunizmas — padvėsęs šuo. Būdami Sov. Sąjungoje, mes ideologinių komunistų nerandame. Yra oportunistų, prisitaikėlių. Tas nuotaikas išreiškia anekdotas: Stojantį į partiją kandidatą sekretorius klausia: „Ar kada nesvyravai partijoje?" Kandidatas pareiškia: „Aš visada svyravau kartu su partija".

Net ir visi politbiuro nariai yra antikomunistai, bet jie negalėtų išlikti valdžioje, džiaugtis privilegijomis, jei taptų nuoširdžiais. Jie tikriausia nebeišliktų gyvi už savo kraugeriškus darbus, jei leistų dabartinei sistemai sužlugti. Bukovskis, pasiekęs vakarus, buvo paklaustas, kiek yra Sov. Sąjungoje disidentų, atsakė, kad 250 milijonų, taigi visi, bet turi prisitaikyti, kad galėtų gyventi.

Nežiūrint to ideologinio bankroto, sistema dar išsilaiko, nes nėra jokių kelių žmonėms susiburti pagal savo įsitikinimus. Lenkijoje jau imamos pralaužti sienos, kliudančios jungtis pagal įsitikinimus.

Sov. Sąjungoje tuo tarpu tarp liaudies ir vyriausybės yra taiki koegzistencija. Vyriausybė, norėdama išlaikyti taikią koegzistenciją, stengiasi patenkinti gyventojų norus, bet tas darosi sunkiau, kai ekonominė gerovė palaipsniui smunka.

Siekdama išlaikyti koegzistenciją, vyriausybė atsisakė masinio teroro. Stalino teroro sistema ėmė nebepatikti patiems biurokratams, nes Stalino teroras naikindavo ir juos. Bandydama įtikti savo gyventojams, vyriausybė pradėjo taikos propagandą, kuri skirta ir Sov. Sąjungos vidaus reikalui, sudarant įspūdį, kad režimas užtikrina taikų gyvenimą. Rusų liaudis nuvargusi dėl karų, nori taikos, ir į tai taiko Kremliaus vyriausybė.

Santvarkos rėmuose bandoma patenkinti asmeninę iniciatyvą, duodant sklypus, ryškinant galimybes pasiekti gerovę. Tačiau sąlygos tokios, kad išsivystė grobstymas, kyšininkavimas. Vyriausybė tai toleruoja, įsitikinusi, kad, jausdamiesi kaltais, bus paklusnesni.

Tačiau tas stabilumas netikras, gali sprogdinti pačią sistemą. Sistema pasilieka ekonominės , ir politinės stagnacijos būklėje. O gyvenimas eina sunkyn, niršis kyla. Nepatenkinti lūkesčiai gimdo žmonių agresyvumą, kas Sov. Sąjungoje jau yra paruošta. Jeigu lenkams pasiseks, riaušės ims plisti. Lenkų kaitos modelis gali tapti universaliu, galės persimesti į Maskvą ir nulemti sistemos sprogimą. Bet valdžia gali padidinti represijas. Tačiau prieš tai žmonės, net ir patys biurokratai, ims protestuoti. Masinis nepasitenkinimas gali net padėti riaušėms prasimušti, sukelti anarchiją, kada valdžia gali prarasti kontrolę.

O tose aplinkybėse gali įsikišti kariuomenė ir pakeisti santvarką (kaip Portugalijoje), ar kur silpstanti vyriausybė gali pakviesti kariuomenę į talką (kaip Čilėje) ir tada kariškiai gali visai paimti valdžią. Gali ateiti ir Čekoslovakijos įvykių pakartojimas, kada valdžioje įvyksta skilimas, kai valdantis elitas dalinasi į dvi dalis — viena palaiko stagnaciją, kita — reformistai, kaip Dubčekas buvo, ir ši gali įsigalėti.

Sovietų Sąjungoje vykdomosios pareigos yra rankose technologų, specialistų. Gali įvykti varžybos tarp partokratijos ir technokratijos, pasireiškiant skilimui. Laiko prasme, atrodo, kad Maskvos sistema daugiau kaip 12-15 metų neįstengs išsilaikyti.

Prof. Šmulkščio nuomonė

Indianos univ. prof. Julius Šmulkštys pastebėjo, kad jis nėra toks optimistas dėl pasikeitimų Sovietų sistemoje, koks optimistas yra prof. Štromas. Dr. Šmulkščio spėjimas yra, kad ateinanti nauja karta gali būti lankstesnė, kaip dabartiniai vyresnieji. Sov. Sąjungoje kariuomenė partijos dominuojama, ji pastovesnė. Tiesa, kariuomenė turi savus interesus, bet jie surišti su sistema. Kariuomenė nelabai norės rizikuoti prarasti savo privilegijas.

Lenkija yra pirmoji komunistinė valstybė, kur yra masinis pasipriešinimas sistemai, masinė tautos opozicija. Visuomenė visa nusistačiusi prieš komunistinę sistemą, ekonomija sužlugusi, partija silpna. Sovietams Lenkijos okupacija sudarytų daug problemų. Istorija rodo, kad daug kur imperijos griuvo, išsilaisvinant kolonijoms, ir čia Lenkijos įtaka galėtų būti didelės reikšmės Sov. Sąjungos likimui.

Stebint, kiek lėšų Sov. Sąjunga išleidžia kelti revoliucijoms pasaulyje, vis dėl to rodytų, kad sunku tvirtinti, jog yra visiškas ideologijos bankrotas Sov. Sąjungoje. Rusų nacionalizmas galbūt yra faktorius, kuris kelia jų pasitenkinimą, palaikant ir plečiant Maskvos įtaką.

Venclovos žodis

Tomas Venclova savo kalbo je pažymėjo, kad ateities pranašavimas yra rizikingas. Spėjimai, kurie atrodo patikėtini, gali neišsipildyti. Vis dėl to, kas prasidėjo Lenkijoje, dešimtį kartų svarbiau, negu kas buvo Vengrijoje ir Čekoslovakijoje. Tai rodo, kad su pagrindu galima laukti pakitimų.

Sovietų Sąjungoje kontrekonomika — puvimas gali sudaryti juodžemį, ant kurio gali kas išaugti. Naujoji tarybinė praturtėjusi klasė suinteresuota sistemos išlaikymu, bet čia glūdi ir jos silpnumai.

Iš kitos pusės Lenkijos įvykiai rodo, kad disidentų sąjūdis gali išaugti į masinį judėjimą. Čia be galo svarbus nepriklausomo informacijų tinklo sukūrimas. Čia lenkai iš dalies gal daug ko išmoko iš lietuvių. Lenkijoje nepriklausoma informacija yra beveik išstūmusi priklausomą partinę.

Disidentų sąjūdis Sov. Sąjungoje nesunaikinamas. Gali jis kartais reikštis ir terorizmu. Tačiau sunku tikėti Rusijoje visaliaudiško solidarumo, kai toks didelis kraštas ir kai disidentiniai sąjūdžiai tepasilieka lokaliniai. Antra, Sov. Sąjungoje yra daug tautų savitarpio nesupratimo. Lietuvoje sukilimą gali malšinti Azijos kareiviai. Sąmyšis gali reikštis chaosu, kaip Irane, ir tai gali būti mūsų tautai pavojinga, kaip Irane apnaikintos mažumos. Lietuvoje įtampa didelė, ugnis pakankamai stipri ir reikia vengti kurstymo.

Sunku labai daug vilčių dėti į kariuomenę. Rusijoje nebuvo precedento, kad kariuomenė paimtų valdžią. Sovietų ekspansija daugiausia vyksta, kad Sovietų mafija negalėtų ilgai išsilaikyti.

Atsakydamas Šmulkščiui ir Venclovai Štromas pažymėjo, kad, pagal jo spėjimą, laukiant pasikeitimo po keliolikos metų, jau tada įvyks ir kartų pasikeitimai, ateinant žmonėms su naujomis pažiūromis.

Sovietų kariuomenėje kiekvienam mažiausiam daliniui yra paskirti politrukai, kas rodo, jog partija neturi pilno pasitikėjimo kariuomene. Kariuomenė iš esmės technokratinė ir jai politinė vadovybė nepriimtina. Partija ima daugiau priklausyti nuo kariuomenės, o didėjant politiniam svoriui, kariuomenė gali paimti kraštą savon kontrolėn.

Juozas Prunskis

Clevelando lietuvių būrys, minint muz. J. Žilevičiaus 90 metų amžiaus sukaktį. Prieky iš kairės: R. Bublys, I. Bublienė, muz. Andrius Kuprevičius ir dr. L. J. Šimutis. Nuotr. V. Bacevičiaus

Kad tėvynės meilė yra išeivijos siela ir gaivinantis kraujas, kad tik ji gali nuvesti išeivį į pasiaukojimo ir kilnių darbų kelią tėvynės reikalams, gal visiems, išskyrus įvairios rūšies internacionalistus, yra aiški ir priimtina tiesa. Lygiai taip pat turi būti priimtina ir ta tiesa, kad tėvynės meilė yra kiekvieno civilizuoto žmogaus pirmaeilė privaloma dorybė. Bet čia dar ne visa. Tėvynės meilė yra nesavaimingas, nuo nieko nepriklausąs ir pats iš savęs semiąs jėgas reiškinys.

M. Krupavičius

MARIJAMPOLĖS GIMNAZIJA

RYGIŠKIŲ JONO GIMNAZIJOS 1867 - 1918 m. LAIKOTARPIS

Redagavo J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

9

Jie įstodami gimnazijon ankstesniais metais aiškios tautybės sąvokos neturėjo ir negalėjo turėti. Bet daugumas jų nebuvo ir visai ištautę ėriukai: vienas kitas jau buvo pažadintas. Vieni iš jų buvo lankę slaptą kilnojamą kaimo mokyklą; kiti mokęsi (ir išmokę) lietuviško skaitymo rašto iš maldaknygės motinos mokykloje; kiti lankę rusiškąją valdžios pradžios mokyklą... Nors joje nuo 1863 m. iki spaudos atgavimo lietuviškumas užgniaužtas, tačiau joje jau dirbo ir susipratusių lietuvių mokytojų, slaptai pakišančių vaikams išmokti kokį eilėraštį, padainuodavo lietuvišką dainą ir t.t. O vėliau lietuviškai švytėję mokytojai, ruošę Marijampolės gimnazijai mokinius — daugiausia auklėtiniai Veiverių mokytojų seminarijos, įsteigtos 1866 m. lietuviams tais pačiais tikslais, kaip ir Marijampolės gimnazija. Iš jų paminėtini nors šie: Vincas Palukaitis (Vilkaviškyje); Jonas Adomaitis (Žaliojoj); Petras Arminas (Vilkaviškyje, Naumiestyje); Juozas Andziulaitis (Garliavoj); Tomas Žičkus (Krosnoje, Marijampolėje); Šlekys (bene Žiūriuose, Gudeliuose); Pranas Užupis, Zaliauskas, Pilipauskas..., o po 1904-5 metų daug jaunesniųjų. Bet stipriausias vaikų atsineštas į gimnaziją lietuviškumo pradas, kaip jie patys pripažįsta, bent pirmųjų, buvęs tėvų namuose įdiegtas.

Daugumas vaikų buvo ir su žandaru apsipažinusių, nuvokiančių kokias jis eina pareigas, kad nuo jo reikia slėpti maldaknygę, elementorių, išbėgioti iš namų mokyklėlės, išsislapstyti, jam iš tolo pasirodžius. Ne vienas yra ėjęs ir sargybą, jautęs, kad tas ponas, šnekąs kita kalba, vilkįs tamsiai mėlynu „surdutu", raudonai apvedžiotomis siūlėmis, vadinamas raudonsiūliu, kažin ką pasikabinęs prie diržo, kitaip atsiduodąs, (žmonės sakydavo zemskiu trenkia) — nėra draugas. Jis daro kažin ką negera, jeigu jo saugojasi mokytojas, nusigąsta tėvai ir vyresnieji, tai ir vaikai turi jo bijoti, saugotis. Buvo girdėjusių ir apie kratas, kiti patys matę ir stebėję jas daromas tėvų namuose; kaip visi tada būdavo nusigandę. Girdėję, kad už lietuvišką kalendorių, maldaknygę išvarytas iš namų tėvas ar kitas šeimos narys ir ilgai arba visai negrįžo, — kad maldaknygės atiminėjamos iš žmonių net prie šventovės...

Girdėdavo, kad užaugę vyrai prievarta imami caro tarnybai (į vaiską), kad eiti į tą „vaiską" nenori, — tenai labai negerai. Todėl visokiais būdais stengiasi jo išvengti. O to caro spalvotas didelis paveikslas kabo mokykloje, ir už tai įsakyta, į mokyklą įžengus, nusiimti kepurę. Jie, vaikai, turi atmintinai mokėti to caro ir jo šeimos nariams pagarbinti lyg ir maldeles, o visokiu atveju užsimerkus jas atkalbėti, nesuprasdami jų prasmės. Mokytojas pagal smuiką liepia, dainuoti nesuprantamą dainą. Tik aukštesniųjų skyrių vaikai pradeda suprasti, kad tai himnas, malda už tą carą ir jo galingą imperiją.

Girdėdavo savo parapijos šventovėse, kaip kunigas nesuprantama kalba kažin ką sako, evangeliją skaito, už grotelių (taip vadindavo presbiteriją) patogiai sėdėjusiems, dabar sustojusiems keliems ponams, į juos atsisukęs. Jiems išklausius ir išėjus, atsisuka į laukusius lietuvius, prabildamas lietuvišku žodžiu.

Tokiose sąlygose ir dvasioje leidę savo pirmuosius metus vaikai, tėvų rengiami į „klesas", ir daugiausia būti kunigais, dėl tėvų ir šeimos religingumo, dėl garbės namams ir tėvams turėti sūnų kunigą, dėl kunigo aukštesnio luomo, dėl to, kad kunigas laisvas nuo ilgos ir sunkios carui tarnybos kariuomenėje. Kunigų daugiau būdavo paliekamų ar galėdavo pasilikti savo krašte, net tėviškės parapijoje, (jeigu neįsipareigodavo kokia stipendija kitai vyskupijai ar šiaip savo vyriausybės dėl kurių nors priežasčių neiškeliamas svetur). Čia jie likę dažnas padėdavo eiti mokslus jaunesniesiems broliams, artimiems giminėms vėl dažniausiai tuo pačiu tikslu — būti kunigu. Įprasta girdėti, jog tėvai, išleidę vaiką į gimnaziją, sakydavo jį leidžia į kunigus. Be šios pagalbos leisti į kunigus, ir šiaip paremdavo tėviškę, paglobodavo senus tėvus, seserims padidindavo pasogas... Dar skatindavo stoti į kunigų seminariją ir ta aplinkybė, kad kaimiečiai tėvai, paliktus antrus metus, ypač atsisakiusius eiti į kunigus dažnai toliau mokytis neleisdavo, tariant atsakydavo lėšas. Tai pasiryžusieji baigti gimnaziją patys turėdavo pasirūpinti lėšomis. Todėl dalis lietuvių su 4-rių klasių pažymėjimu eidavo dirbti praktikantais į vaistines, kur įsigydavo jaunesniojo vaistininko teises. Kiti stodavo į vaistininkų (ir kitas) mokyklas.

Jaunuoliai, vykdydami tėvų valią, eidami su gyvenimu, baigę 4 klases ne jaunesni kaip 16 metų, išvykdavo į Seinų lenkišką kunigų seminariją. Neturinčius 16-kos metų, skiriamus būti kunigais, tėvai palikdavo gimnazijoj mokytis iki reikiamo amžiaus. (Vyresniųjų klasių ir baigusių gimnaziją beveik niekas seminarijon nestodavo). Kun. J. Totoraičio liudijimu, tarp 1873-78 m. Seinų seminarijoje „buvo tik aštuoni lenkai, visi kiti lietuviai". Ją, seminariją, tiek sūduviečių lietuvių baigdavo, kad į lietuviškas parapijas netilpdavo, tai būdavo daug lietuvių kunigų lenkiškose.

(Bus daugiau)

VARGO KELIAI JĮ VEDĖ Į LAIMINGĄ GYVENIMĄ

JURGIS JANUŠAITIS

Vladas Rasčiauskas - Rask — nuostabus žmogus. Ir kas jo nepažįsta Chicagoje ir už jos ribų. Kresnas, veide amžina šypsena, giedrios nuotaikos, visada optimistas, nestokoja humoro ir šnektos. Galvą puošia sidabras. Ant jo pečių — aštuoniasdešimt metų gyvenimo našta. Jo gyvenimo kelias nuo pat vaikystės buvo ženklintas sunkiu darbu, skaudžiais išgyvenimais, trūkumais, bet drauge ir ryžtu bei viltimi. Apie šio judraus žmogaus nueitą kelią ir norisi šnektelėti. Šnektelėti verta, nes Vladas Rasčiauskas-Rask, besiversdamas kelionių biuro bizniu, neretai ištiesia savo dosnią ranką ir lietuviškojo gyvenimo užmojams paremti.

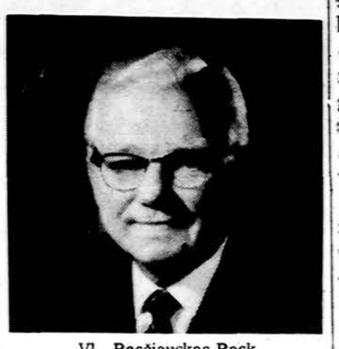

Vl. Rasčiauskas-Rask

Šia proga grįžtame į Vlado nuskubėjusias dienas ir metus. Sugrįžtame į jo gimtinę, numylėtą Panevėžį, kur jis gimtąją žemę ir šį pasaulį išvydo 1901 metais spalio 15 dieną. Tėveliai buvo neturtingi. Kai Vladukas vos buvo sulaukęs 9 mėnesių, jį paliko tėvelis, išeidamas į amžinybę. Vladukas augo mamytės globojamas. Mama pradėjo verstis krautuvės bizniu, o mažasis sūnus jai talkino ir tuo pelnė pragyvenimą. O kai išaugo į vyrus, Vladas tarnauja nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, inžinerijos pulke 1922 m.

Atlikęs karinę prievolę, sugrįžta į Panevėžį ir čia įsijungia į jaunimo veiklą. Prie Darbo federacijos suorganizuoja jaunimo sekciją, jai vadovauja. Vladas Apvaizdos apdovanotas išskirtinais gabumais organizuoti ir vadovauti. Tad ir jaunimo tarpe jis reiškiasi kaip gabus organizatorius. Jo dėka organizuojamas orkestras, vaidintojų būrelis ir tuo metu jaunimas išvystė gražią veiklą.

Vladas sunkių gyvenimo sąlygų spaudžiamas, nepasiekia aukštųjų mokslų ir laimės ieškoti išvyksta į platų pasaulį. Atsisveikinęs su gimtuoju Panevėžiu, 1926 m. balandžio 15 d. jis pasiekia Kanados krantus. Čia praleidžia tris su puse metų ieškodamas sau geresnio gyvenimo. Su tyrinėtojų grupe Kanadoje ieško aukso, brangiųjų metalų, gazo ir kitų vertybių, deja tos pastangos nebuvo vaisingos.

1929 m. atvyksta Amerikon ir čia pastoviai įsikuria. Nelengvas Vlado kelias buvo ir čia. Dirbo valgyklose, virtuvėje ir padavėju, kasė požeminius tunelius, pergyveno bedarbių krizes, depresijas. Nežiūrint pačių sunkiausių ir tamsiausių gyvenimo momentų, Vladas neprarado vilties. Būdamas stiprios sveikatos, jis grūmėsi su likimu, vis vildamasis sulaukti laimingesnio gyvenimo.

— Amerika — visokių galimybių kraštas – taria sau Vladas, bekasdamas požeminius tunelius. Tad reikia ieškoti lengvesnio pragyvenimo. Meta kastuvą ir, kiek susitaupęs pinigų, kimba į užeigos bizni. Jo malonus būdas, paslaugumas, sąžiningas patarnavimas ir gera širdis atveria plačiau galimybes į lengvesnio gyvenimo kelią. Užeigos biznis jam sekasi, ateitis Vladui ima šviesėti. Tačiau vėl jį ištinka skaudi nelaimė, gaisre žūsta dalis šeimos, o mylima žmona visam gyvenimui netenka sveikatos. Ir šią nelaimę jis su didele kantrybe išgyvena ir nepasimeta didžiam skausme ir rūpesty.

Po užeigos biznio su kitais dviem partneriais sėkmingai verčiasi moteliais, ir čia pelno žymiai geresnį pragyvenimą. Bet Vlado svajonė buvo keliauti ir keliauti. Jis tą jautė jau vaikystėje ir jauystėje. Tai neramios sielos žmogus. Jį viliojo svetimi kraštai, nepažįstamos šalys, toliai ir kito pasaulio žmonės. Tad jis pasuka į kelionių biuro bizni, įsteigdamas American Travel Service biurą, kuriam drauge su Aleksu Lauraičiu sėkmingai vadovauja jau dvidešimt pirmuosius metus. Šiame darbe bedirbant jam atsivėrė ir plačios galimybės keliauti po platų pasaulį.

Na, jis ir keliauja. Jau šešiolika kartų apskrido pasaulį. Buvojo visuose penkiuose pasaulio kontinentuose. Viešėjo Pietų ir Šiaurės ašigaliuose. Jam artimai pažįstama Australija, Europa, Azija, Afrika, Pietų ir Šiaurės Amerikos, Kinija, Indonezija. Žodžiu, vargu berastume šalį, kurioje judrusis Vladas nebūtų buvojęs.

— Tad kur gi dabar, Vladai, bekeliausi, atšventęs savo aštuoniasdešimtąjį gimadienį — kartą užklausiau.

— Noriu, kad atsirastų koks nors Kolumbas ir kad atrastų dar vieną naują pasaulį, į kurį galėčiau nuskristi, — juokdamasis atsakė Vladas. Taip, gal kada šios technikos gadynėje ir atsiras naujų pasaulių, tačiau tik ne žemėje, bet planetų keliuose.

— Vladai, kur atšventei paskutinę savo amžiaus sukaktį, greičiausia keliaudamas? — pasiteiravau.

— Tai nuostabūs sutapimai, kad gimtadienius švenčiu vis kitur. Septyniasdešimt septintąjį švenčiant antarktikoje, Pietų ašigalyje. Septyniasdešimt aštuntąjį — greičiausiame pasaulyje lėktuve Concorde, skrisdamas iš Washington į Paryžių per tris su puse valandos. Septyniasdešimt devintąjį — Kinijoje, Pekine, o paskutiniįjį — aštuoniasdešimtąjį savoje gimtinėje Panevėžyje, okup. Lietuvoje. Ten buvau šiltai senųjų savo prietelių pagerbtas ir prisiminiau savo gimtąjį kampelį, kuriame nuskendusios mano jaunystės dienos — giliai atsidusdamas pastebėjo Vladas.

Prisimenant sukaktuvininką Vladą Rasčiauską - Rask, šios gražios sukakties proga, linkėtina, kad po sunkių pergyvenimų, pasiekęs laimingesnį gyvenimą, dar daugelį metų galėtų džiaugtis sveikata ir išgyvenimais, kurie jo širdyje susikaupė daug kartų keliaujant aplink pasaulį.

Istorijos draugijos sidabrinės sukakties minėjime svečių dalis. Prieky sėdi Ald. Grincevičienė ir Česl. Grincevičius, vienas iš pirmųjų istorijos draugijos narių ir "Tautos Praeities" redaktorius.

VERTOS DĖMESIO KNYGOS

Viena jų — "Catholics in Soviet — Occupied Lithuania", antroji — "Pasaulio Lietuvių Katalikų Žinynas — World Lithuanian Roman Catholic Directory". Susipažinkime su jomis.

Pagalba Bažnyčiai bėdoje — tokio vardo ir uždavinių organizacija atsirado 1947 Belgijos vienuolio kun. Werenfried von Straaten rūpesčiu. Joh pradinis tikslas buvo pagalba karo padarinių bėdoje atsidūrusiai Vokietijos bažnyčiai. Bet netrukus jos veiklos apimtis pasiekė ir kitų kontinentų į bėdą pakliuvusias bažnyčias. 1980 m. Pagalba Bažnyčiai bėdoje savo leidinį prancūzų kalba "Chretiens de l'Est", paskyrė okup. Lietuvos bažnyčiai, o šiemet kun. K. Pugevičiaus rūpesčiu jį išleisdino ir anglų kalba. Vertimas Vitos Matusaitienės redakcija kun. K. Pugevičiaus. Pirmas skyrius (17 psl.), be trumpo įvado pateikia Lietuvos vietą bendrame Europos žemėlapyje, Lietuvos žemėlapį ir Lietuvos žemėlapį diecezijomis; pateikia bendrus duomenis apie Lietuvos katalikus 1940 ir 1978, taip pat svarbiausias Lietuvos istorines datas ir bendras žinias apie kraštą, kalbą, tautą ir jos likimą iki 1980. Antras skyrius (19 psl.) glaustai aptaria Lietuvos katalikų bažnyčios tris laikotarpius: 1251 — 1918, 1918 — 1940, 1940 —1980. Trečiasis skyrius (70 psl.) skirtas Lietuvos katalikų bažnyčiai šiandieną. Čia aptariama bendra padėtis ir specialūs sovietiniai dekretai, instrukcijos, hierarchijos padėtis, parapijų komitetai, kunigų ruošimas, kunigų teismai, vaikų katechizavimo draudimas, kryžių ir koplyčių naikinimas, pogrindžio spauda, tikinčiųjų teisėm ginti komitetas, kalinimas Sibiro katorgoje.

Trys puslapiai skirti išvadom, penki puslapiai — nuorodom (vienas psl. bibliografijai) ir gale du psl. G. Damušytės priedui apie Vytautą Skuodį.

Šios knygos didžiausia vertė lietuviškam reikalui — jos leidėjai. Kai už Lietuvą prabyla plačiai pasaulyje žinoma organizacija, jos žodis daug paveikesnis, kaip mūsų pačių. Todėl mūsų uždavinys tėra tą žodį, kiek galint plačiau paskleisti. Kaina nenurodyta. Galima gauti Lithuanian Religious Aid Inc., įstaigoje, 351 Highland Blvd., Brooklyn. N. Y. 11207.

Antroji knyga — "Pasaulio Lietuvių Katalikų Žinynas" — nėra naujokė. Tai jau trečioji laida. Knyga naudinga ne tik parankine prasme kaip adresynas, bet ir religine bei tautine prasme kaip tam tikras veidrodis katalikų padėties laisvajame pasaulyje ir okupuotoje Lietuvoje. Žinyno turinyje pirmiausia randame Vatikano pasekretoriaus Audrio Bačkio ir keturių vyskupų už Lietuvos sienų adresus. Toliau randame 668 kunigų išeivijoje alfabetinį sąrašą su adresais, taip pat lietuvių parapijų ir misijų išeivijoje sąrašą su adresais: Argentinoje 2, Australijoje 5, Brazilijoje 3, Britanijoje 5, JAV 136, Kanadoje 12, Kolumbijoj 2 ir Čilėje, Prancūzijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Urugvajuje, Venecueloje ir Vokietijoje po 1. Okup. Lietuvoj randame 697 kunigų adresus, 413 parapijų su kunigais, 78 parapijas aptarnaujamas kitų parapijų kunigų ir 36 parapijas likusias visai be kunigų aptarnavimo. Tuo atžvilgiu labiausiai nukentėjusi Telšių vyskupija su Klaipėdos prelatūra: tik 93 parapijos turi savo kunigus, 44 parapijos savo kunigų neturi ir aptarnaujamos kaimyninių parapijų, o 11 parapijų jau visai kunigų neaptarnaujamos. Vienuolynai veikia tik už Lietuvos sienų. Nukryžiuotojo Jėzaus seserys (centras Brockton, Mass.) aptarnauja 7 mokyklas, 2 senelių namus ir 2 vaikų darželius. Marijos Nekalto Prasidėjimo seserys (centras Putname, Ct.) aptarnauja 2 parapijas, senelių namus, leidžia vaikam "Eglutę". Šv. Kazimiero seserys (centras Chicagoje) aptarnauja 2 mokyklas ir 1 parariją Argentinoje ir 26 mokyklas, 2 ligonines ir 2 prieglaudas JAV. Šv. Pranciškaus seserys (centras Pittsburge) aptarnauja 1 mokyklą Brazilijoj ir 8 mokyklas JAV. Pranciškonai aptarnauja 1 parapiją Kanadoj ir 4 JAV, leidžia "Aidus", "Darbininką", "Varpelį", New Yorke pastatydino Kultūros židinį. Salaziečiai aptarnauja lietuvius Brazilijoj, Kolumbijoj, leidžia "Saleziečių Balsą" ir "Tėvų Kelią" Marijonai aptarnauja Argentinoj 2 parapijas, JAV 7 parapijas, išlaiko 1 mokyklą, leidžia "Draugą", "Laivą", "Laiką" (Argentinoj) ir "Šaltinį" (Britanijoje), taip pat leidžia knygas. Jėzuitai aptarnauja 2 parapijas, leidžia "Laiškai Lietuviams", pastatydino Chicagoje Jaunimo centrą.

Atskirai paskelbti 26 krikščioniškos misijties laikraščių adresai, 6 leidyklų, Vatikano radijo lietuvių skyriaus, Šv. Kazimiero kolegijos, 8 ligoninių ir prieglaudų ir 48 organizacijų, kultūros centrų bei stovyklaviečių.

Šią trečiąją Žinyno laidą paruošė Amerikos Lietuvių Katalikų tarnybos pavesti kun. K.Pugevičius ir Marija Skabeikienė. Išleido Kunigų Vienybė. Kaina nenurodyta. Gaunama Lithuanian Religious Aid, Inc. 351 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

Vt. Vt.

FLORIDOS LIETUVIAI

St. Petersburg, Fla.

ŠAULIŲ GEGUŽINĖ

Baigiantis vasaros ir rudens sezonui, Romo Kalantos šaulių kuopa suorganizavo linksmą rudeninį pikniką spalio 29 d., kuriame dalyvavo apie 200 žmonių. Piknike linksmą vaidinimą suvaidino šauliai I. Račinskienė, A. Mateika ir O. Galvydienė, kurie labai smagiai nuteikė dalyvius. Gerus pietus paruošė vadovė A. Miliauskienė su savo padėjėjom. Laimėjimai turtingi, oras gražus, malonus, visiems buvo smagu kelias valandas praleisti gamtoje, gražiame parke.

Mokytojas: Kai aš buvau jūsų metų, galėjau atsakyti į bet kokį aritmetikos klausimą.

Mokinys: Bet jus aritmetikos mokė kitas mokytojas.

B. F.
Sewer & Plumbing
Rodding & draining lines for $20.00
We thaw out frozen water lines.
Licensed & Bonded. 2 Year Guarantee
Tel. 656-8064

THE FORTY YEARS OF DARKNESS
Parašė Dr. Juozas Vaišnora
Apie istorinius lietuvių kovos metus.
Į anglų kalbą išvertė
Juozas Bulevičius
Minkštais viršeliais. Kaina $2.85
Si įdomi knyga gaunama:
DRAUGE, 4545 W. 63 St.,
Chicago, Ill. 60629

PACKAGE EXPRESS AGENCY
MARIJA NOREIKIENĖ
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Labai pageidaujamos geros rūšies prekės. Maistas iš Europos sandėlių
2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-2787

"SKELBKITĖS "DRAUGE".

A SALUTE TO THE RESTAURANT OWNERS OF CHICAGO
WHO ARE FIGHTING INFLATION BY HOLDING PRICES DOWN
The Restaurants listed here serve the finest food & co[illegible]ils in pleasant surroundings. Prices are nominal.
Clip & Save this handy guide for your
HOLIDAY ENTERTAINING.

ILE DE FRANCE RESTAURANT
Luxurios French couisine, specializing in steaks & seafoods. Open daily Tues-Sunday for lunch & dinner. 1177 N. Elston. Phone: 278-0114. 1 Blk. East of Kennedy Expressway, Division & Elston.

MATEO'S
Mexican American Cuisine & Cocktails. Specials with Ad. Tues. BBQ Ribs (includes salad & potato) $7.50. Wed. Red Snapper (includes salad & potato) $6.50. 5451 N. Lincoln. Call: 271-3350.

LA FONTAINE RESTAURANT FRANCAIS
Dine in warm intimate atmosphere of France. Elegant dinners prepared by The La Fontaine Staff. 2442 No. Clark. Reservations call: 525-1800.

VENTURE FAMILY RESTAURANT
Daily spec. on Fresh Seafood
• Scrod • White Fish • Red Salmon
Open 24 hrs. 7 days a week
7600 W. Madison St. Forest Pk.
366-9090

PARTY IN THE SKY
High Above Chicago
Fast Private Plane
Takes you on one hour adventure, we supply lots of Champagne. After dark, naturally.
For 2 - 6 persons
Call Gould Aviation
465-4410

HEIDEL BERGER FASS RESTAURANT
The Historical wine & beer Restaurant
• Banquet Facilities
• Lunch-Dinner-Coctails
Closed Tues.
4300 N. Lincoln. Call: 478-2486

DOLL SAN RESTAURANT
Finest of Oriental Cuisine
Wed. special: Bulgogi $5.95
(Sliced Beef w/special sauce
Complete with veg. rice &
1 glass Plum wine.
4520 N. Lincoln. Phone: 271-2881

AMBER
The Golden Gem of the Ages
By PATTY C. RICE, Ph.D.
(Knygos autorė amerikietė mokslininkė, kuri yra gavusi ne vieną atžymėjimą už savo darbus. Šioje knygoje ji aprašo apie GINTARO atsiradimą, kilmę. Daug vietos skiria apie Lietuvos gintarą, o dalį iliustracijų sudaro iš GIFTS INTERNATIONAL—VAZNELIŲ krautuvės rinkinio. Daktarė gintaro reikalu lankėsi Lietuvoje ir kitur.)
Knyga didelio formato, 290 pusl., kieti viršeliai. Graži dovana kiekvienai progai.
Published by VA NOSTRAND REINHOLD Company, New York, kuri turi savo skyrius: London, Toronto, Melbourne ir kitur. Kaina su persiuntimu $28.10. Illinois gyventojai dar prideda $1.62 valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

VIZITINIŲ KORTELIŲ REIKALU
Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Bizmieriai jas plačiai naudoja. Bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines korteles.
Kreipkitės į "Draugo" administraciją visais panašiais reikalais. Būsite patenkinti mūsų patarnavimu.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus
NEDZINSKAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5980

M. A. ŠIMKUS
INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 S. Maplewood, tel. 254-7450
Taip pat daromi VERTIMAI, GIMINIŲ iškvietimai, pildomi PILIETYBĖS PRAŠYMAI ir kitokie blankai.

Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio
COSMOS PARCELS EXPRESS
2501 W. 69th St., Chicago, IL 60629
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Tel. — 925-2787
Vytautas Valantinas

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir valkuojame visų rūšių grindis.
BUBNYS
Tel — RE 7-5168

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai.
Pardavimas ir Taisymas.
MIGLINAS TV
2346 W. 69 St., tel. 776-1486

PLUMBING
Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Į automatą galite kalbėti lietuviškai, palikite savo pavardę ir telefoną.
SERAPINAS — 636-2960

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
Priimame MASTER CHARGE ir VISA
Telef. — WA 5-8063

A. VILIMAS MOVING
Apdraustas perkraustymas Įvairių atstumų
Tel. 376- 1882 arba 376-5996

BALSAI IŠ PASAULINĖS POEZIJOS
Sudarė ir išvertė
Tomas Venclova
Knyga sudaryta iš dviejų dalių: pirmoje surinkti trumpesni eilėraščiai, antroje pateikiamos dvi žinomos XX amžiaus poemos.
Išleido *Ateitis* 1979 m. Spaudė *Draugo* spaustuvė. Knyga su persiuntimu *$6.85*.
Užsakymus siųsti DRAUGO adresu.
Illinois gyventojai dar prideda 36 ct. valstijos mokesčio.

Biznieriams apsimoka skelbtis "Drauge".

REAL ESTATE

BUTŲ NUOMAVIMAS
Draudimas — Valdymas
Namų pirkimas — Pardavimas
INCOME TAX
Notariatas — Vertimai
BELL REALTORS
J. BACEVIČIUS
6529 S. Kedzie Ave. — 778-2233

Arti 73-čios ir Campbell — 2-jų butų medinis. Tik $38,500.
Arti 71-os ir Francisco — 2-jų butų mūrinis. Ten pat 4 butų mūr.
Brighton Parke — 2-jų butų mūrinis.
Be to turime gerų rezidencinių ir pajaminių nuo 5 iki 40 butų.
Skambinkit tel. 436-7878
ŠIMAITIS REALTY
2951 West 63rd Street

ĮSIGYKITE DABAR
STASYS MAZILIAUSKAS
MERKELIS GIEDRAITIS
Žemaičių vyskupas, kunigaikštis, Vilniaus akademijos protektorius, ir jo ypatingieji laikai.
Išleido Amberland Publishing Co., Troy, MI. Printed by Franciscan Press, Brooklyn, N.Y. Kaina su persiuntimu $7.84.
Illinois gyventojai dar prideda 36 ct. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

KELIONĖ Į SEPTINTĄ STOTĮ
Nijolė Jankutė
Iliustravo Nijolė Vedegytė-Palubinskienė, išleido Akademinės Skautijos leidykla. 152 pusl. Spaudė M. Morkuno spaustuvė. Kaina su persiuntimu $3.85. Užsakymus siųsti DRAUGO adresu.
Illinois gyventojai dar primoka 18 ct. valstijos mokesčio.

Andrius Kuprevičius
Lietuvių kompozitorių darbai
Lietuviškajam piano repertuarui plokštelėj atstovauja:
St. Šimkus, K.V. Banaitis, V. Jakubėnas, J. Gruodis, J. Gaidelis, V. Bacevičius, D. Lapinskas ir J. Švedas. Visų jų kūrybą plokštelės aplanke taikliai aptaria muz. A. Kučiūnas. O meistriškas Andriaus Kuprevičiaus atlikimas žavi pačią reikliausią ausį.
Plokštelė su persiuntimu $8.25
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda 45 ct. valstybės mokesčio.

LEONARDAS ANDRIEKUS
ETERNAL DREAM
Selected Poems
Edited and translated by Jonas Zdanys
Published by Manyland Books, Inc., Woodhaven, N. Y. 1980
Kieti viršeliai. Kaina su persiuntimu $6.85.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,
Chicago, Ill. 60629

Dalyvauja:
Lietuvių Muzikų Instrumentalistų orkestras su talka
–ir–
Parapijos Vokalinė grupė.

TĖVIŠKĖS PARAP. RELIGINIS KONCERTAS

ĮVYKS SEKMADIENĮ, GRUODŽIO MĖN. 6 D., — 1 VAL. POPIET
6641 SOUTH TROY STREET, CHICAGO

Solistai:
BRONĖ VARIAKOJIENĖ
ALDONA BUNTINAITĖ
VIKTORAS MIELIULIS, Sr.
ALBERTAS PAULIKAITIS
INGĖ PAULIUS.
Diriguoja POVILAS MIELIULIS

A. KAIRIO ROMANĄ "PO DAMOKLIO KARDU" II DALĮ PASITINKANT

JUOZAS MASILIONIS

Gyvename Amerikoje, didžiausių galimybių krašte. Pavyzdžiui, nusiperki automobilį, o netrukus, kartais po metų ar daugiau, gauni pranešimą, kad kompanija tą automobilį atšaukia, nes ta ar kita jo dalis gerai neveikia, kad į brangesnio modelio automobilį įdėtas pigesnis motoras. Kai kam iš mūsų gal tai praktiškai teko patirti, o beveik visi apie tokius dalykus esame skaitę laikraščiuose.

Dabar panašiai padarė mūsų rašytojas Anatolijus Kairys. 1978 m. išleistame „Draugo" premijuotame romane jis nužudė pagrindinius „Po Damoklo kardu" veikėjus dr. Sivestrą ir Dovydą Gordoną ir taip užbaigė veiksmą, privedė romaną prie atomazgos. Atsiprašau, dr. Silvestrą, savo geradarį, nužudė jo globotas žydas Dovydas Gordonas, o šį, persirengusį kunigo drabužiais ir betraukiantį pas tarybinius partizanus, nušovė patys tarybiniai partizanai.

Mirė veikėjai, pasibaigė veiksmas, pasibaigia ir knyga. Norint apie juos rašyti, tektų rašyti apie jų pomirtinį gyvenimą. O tokių kūrinių, vaizduojančių tų pačių veikėjų žemiškąjį ir pomirtinį gyvenimą, turime ir lietuvių literatūroje: toli neinant, geru pavyzdžiu gali būti Vinco Krėvės „Raganiaus" Kukio ir Gugio personažai.

Anatolijus Kairys, nužudęs pagrindinius „Po Damoklo kardu" romano veikėjus, dėl kažkurių priežasčių panoro tęsti jų vaizdavimą ne jų pomirtiniame gyvenime, bet toje pačioje žemėje, tose pačiose vietose. Užtat jam teko atšaukti pirmoje dalyje nužudytų pagrindinių veikėjų dr. Silvestro ir Dovydo Gordono mirtis.

Leiskime kalbėti pačiam autoriui: „Verčiant romaną į anglų kalbą, buvo padaryta žymių pakeitimų, ypač VIII ir VIII skyriuose. Esminis pakeitimas yra tas, kad du svarbieji romano veikėjai — Dovydas Gordonas ir dr. Silvestras — nežūsta, kaip rodoma išspausdintoje dalyje, o lieka gyvi ir savo veiklą tęsia II dalyje".

Taigi svarbiausia tų veikėjų atgaivinimo priežastis — autoriaus noras jų veiklą tęsti II dalyje. Nieko čia blogo, nieko papiktinančio. Sakysime Romualdas Spalis, pradėjęs „Gatvės berniuko nuotykiais", tuos pačius veikėjus vaizduoja daugelyje knygų ir vis kitokiose aplinkybėse: ir nepriklausomoje Lietuvoje, ir bolševikmetyje, ir vokiečių okupacijoje, pasiekdamas net išeivijos laikus. Tai galėjo jis tęsti be jokių atšaukimų, nes nė vieno reikalingo tolimesnėms dalims veikėjo nenumarino. Bėda pasidarė rašytojui Kairiui, panorus toliau veiksmą tęsti, kada veikėjai numarinti. Bet jis rado išeitį, atgaivino. Neklausiau autoriaus, ar jis savo noru numarintus atgaivino, ar skaitytojų pageidavimu.

Senesniais laikais tarp skaitytojų ir autoriaus išsivystydavo glaudesni ryšiai. 18 a. sentimentalistai ir net dar 19 a. realistai mėgdavo rašyti 6 ar 7 dalių romanus. Tarp atskirų dalių pasirodymo būdavo laiko skaitytojams komunikuoti su autorium ir duoti jam nurodymus, kaip toliau tęsti veiksmą, kai kurie net grasindavo autoriui, kad tik nenužudytų to ar kito veikėjo, kurį autorius, baigdamas romano dalį, norėdamas sukelti skaitytojo dėmesį, pastatydavo, kaip sakoma, ant bedugnės kranto, tarp gyvenimo ir mirties. Pasaulinės literatūros istorijoje yra žinoma, kad tokių nurodymų gaudavo sentimentalistas Samuelis Richardsonas (1689-1761), garsiųjų „Pamelos" ir „Klarisos" romanų autorius ir realistas Charles Dickensas (1812-1870), „Olivero Tvisto", „Šykštuolio Skrudžo" ir „Dovydo Koperfieldo" autorius. Šis mėgdavo ruošti literatūrinius vakarus, kuriuose skaitydavo savo kūrinius, o klausytojai jam gyvu žodžiu arba laiškais duodavo nurodymus, kaip toliau tęsti savo veikėjų likimą, kartais net grasindami, kad nenužudytų jų mėgiamų herojų.

Ar kas nors rašė autoriui grasinančius laiškus dėl dr. Silvestro ir Dovydo Gordono nužudymo, nežinau. Tik galiu konstatuoti, kad pirmosios versijos pirmosios dalies žydas Gordonas pavaizduotas labai neigiamu žmogumi, o jį globojantieji vokiečių okupacijos metu lietuviai, tiek daug nuo jo nukentėję pirmajame bolševikmetyje, labai ir labai teigiami, gal net ir sentimentalūs. Susidarė autoriui, rašančiam pirmąją dalį, tokia situacija: žydas ir lietuvis vokiečių okupacijos metu. Ne bet koks žydas, bet nusikaltęs lietuviui pirmajame bolševikmetyje tardymais, kalėjimais, išvežimu. Ar tokį žydą globos lietuvis, kai tam žydui gresia nuo vokiečių mirtis? Ar globos kaip tik tas pats lietuvis, kuris tiesioginiai nuo to žydo nukentėjo, kuriam už vien tik žydo globojimą grėsė iš vokiečių tas pats pasmerkimas, ta pati mirtis? Globojo, nepaisydami sau pavojaus, o globotinis Gordonas, kaip lietuviškas priežodis sako, būdamas miško paukščiu, vis į mišką ir žiūrėjo. Vokiečių okupacijos metu, šiaip ar taip kalbėsime, lietuvis buvo saugesnėje padėtyje už žydą, sakytume, lietuvis viršuj, žydas apačioj.

Iškilo autoriui antra situacija: ateina antrasis bolševikmetis, ir kaip elgsis tas pats žydas su lietuviais, savo gelbėtojais, nes, žinant pirmojo bolševikmečio padėtį, žydas bus privilegijuotoje padėtyje, o lietuvis labai blogoje, žydas bus viršuje, lietuvis apačioje. Taigi tema labai įdomi ir intriguojanti, ir jai spręsti autorius sukūrė antrąją „Po Damoklo kardu" dalį.

Pažiūrėkime, kokia yra šio romano ekspozicija, pirmosios situacijos, iš kurių išsivystys veiksmas.

Veiksmas prasideda 1944 m. liepos mėnesį, per šv. Onos atlaidus Kuduose. Tą dieną pašaunamas Dovydas Gordonas. Kudai yra kažkur Žemaitijoje, iš šventoriaus matosi Nemunas. Truputį toliau yra Raudėnai, atrodo, apskrities miestas, ten yra ligoninė. Dalis Lietuvos jau užimta, ši dalis dar ne. Pašautam Dovydui Gordonui dr. Silvestras suteikė pirmąją pagalbą čia pat, bet tolimesnėms operacijoms reikia ligoninės. Nors frontui artėjant Raudėnų ligoninė pilna vokiečių, bet dr. Silverstrui pavyksta sutvarkyti viską be jokių įtarimų. Sveiksta Gordonas Kudų klebonijoje, aprengtas kunigo drabužiais. Artėja bolševikai. Gordonas jų laukia ir jų atėjimo naktį dingsta iš klebonijos, o dr. Silvestras, atstovaująs visiems lietuviams, štai kaip naująjį bolševikų atėjimą nusako:

„Užeina ir nueina liūtys su ledais, atūžia ir praūžia medžius verčią uraganai, sudunda ir nudunda žemę drebiną perkūnai, iškyla ir nutyla audros ir vėtros, bet žmonių veiduose žaidžia šypsenos, nes žino, kad visa tai praeis.

Užpuola ligos, baisūs marai, žmonės miršta, krinta gyvuliai, ateina sausmečiai ir badas... Bet žmonės kenčia ir iškenčia..., laukia geresnio rytojaus ir sulaukia, laimė pakeičia nelaimę, juokas ašaras, džiaugsmai skausmus.

Ateina ir praeina.

O dabar? Kas ateina dabar? Ateina tai, kas nepraeina. Ateina nesikeičiantis ir nepraeinantis pasikeitimas! Nenueis — nėra kur! Niekas neįveiks — nėra kam! Nepasikeis — nėra į ką! Nėra žodžio, nėra įstatymo, nėra patirties apibūdintam, kas ateina.

Ateina tai, kas skaudžiau už žaizdą, kančiau už kančią, tamsiau už tamsą, blogiau už blogį. Ateina liga nepagydoma, nelaimė neatitolinama! Ateina maras raudonasis, baisesnis už juodąjį...

Ateina Jonas Žiaurusis. Miestai pavirs pelenais, žmonės lavonais, kraujas vandeniu... Angelas bus vadinamas velniu, velnias — angelu, banditai sėdės teisiųjų kėdėse, o teisieji bus vadinami banditais. Nusikaltėliai bus paleisti, o nekaltieji užrakinti... Ateina Hanibalas gerti romėnų kraujo, ateina Otello smaugti nekaltųjų, ateina žvėris žmogaus pavidale!

Ateina komunizmas!

Ne, neateina — jau atėjo! Jau čia, prie namų slenksčio! Garsūs balsai vis arčiau, vis klaikiau. Mirtį nešančios ugnys už langų" ...(102-103 psl.).

Artėjančią grėsmę, kaip matome, rašytojas aptarė daugybe pavyzdžių ir palyginimų, kurie nepergyvenusiems komunizmo gal atrodys perdėti, bet pergyvenusiems ir jų gal neužtenka. Nuo tos grėsmės juk mes bėgome.

Taigi romano ekspozicija — bolševikų sugrįžimas į Lietuvą. Intrigos užuomazga, be abejo, bolševikiškų įstaigų kūrimasis, ypatingai NKVD, ir jų veikla.

Raudėnuose kuriasi NKVD. Jos viršininkas yra majoras Ipolitas Kraujūnas, o padėjėjas majoras Arkadovas su didesnėmis teisėmis už patį viršininką. Jie abu „kūrė įstaigą iš vietinių sąlygų nepažįstančių žmonių, nieko nežinančių apie vadinamus „žydšaudžius", o Dovydas Gordonas, buvęs šio rajono NKVD viršininkas, dirbęs Pilypo Tarvydo slapyvardžiu, jų manymu, nepakeičiamas: vietinis, pažįstąs apylinkę ir žmones. Be to, iškentęs gero ir nacių terorą, gerai žinąs, kas naciams talkininkavo, kas žydus šaudė" (108 psl.).

(Bus daugiau)

GIRTU BŪTI

Yra nesmagus dalykas, bet gali kartais sąryšyje su kokia šventė pasitaikyti, ir tuomet reikia dovanoti. Šiaip niekuomet! Girtąjį leisti miegoti galva aukščiau. Išmiegojus reikia gerti daug šalto vandens, taip pat šaltu vandeniu gerai nusiprausti. Kai kam padeda šalta kava. Anglijoje girti žmonės tuojau išblaivinami, būtent, tuo būdu, kad jiems švirkščiamas šaltas vanduo į ausis. Yra ir truputį žiaurus metodas, bet jis gelbsti.

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI: savo uždaviniams vykdyti, Lietuvos Laisvės Iždui — laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6 kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti: not-for-profit, tax exempt corporation — Lithuanian National Foundation, P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421.

A. † A.
SOFIJAI JASAITIENEI mirus, dėkojame visiems, kurie mus užjautė, mūsų Motinos ir Močiutės mirties proga.
ELENA JASAITYTĖ - VALIŪNIENĖ
Šeimos vardu

A. † A.
PETRONĖLĖ SIRUTYTĖ - LASTIENĖ

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad 1981 m. lapkričio 29 d. Kaune mirė istorikė, mokytoja Petronėlė Lastienė ir palaidota gruodžio 2 d. Liudvinave.

Nuliūdę: *Seserys Albina Čepėnienė, Vera Effertienė su vyru Petru, bei Ina ir Vytautas Užgiriai*

Mylimam Broliui
A. † A. EDVARDUI ALKEVIČIUI
mirus, mūsų draugijos narę Aldoną Biliūnienę su šeima nuoširdžiai užjaučiame.
LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJA
Juno Beach skyrius

PADĖKA

A. † A.
ALEKSAS MARCIJONAS

Mano mylimas vyras mirė 1981 m. lapkričio 2 d. ir buvo palaidotas lapkričio 7 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Noriu padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinį patarnavimą ir palydėjo į amžino poilsio vietą.

Nuoširdžiai dėkoju kun. F. Kireiliui, kuris atlaikė gedulingas pamaldas už jo sielą ir palydėjo velionį į kapines.

Nuoširdus dėkui visiems, kurie užprašė šv. Mišias už jo sielą. Dėkoju visiems pareiškusiems man užuojautą.

Dėkoju kun. Kireiliui už maldas koplyčioje.

Dėkoju dr. V. Taurui už gydymą namuose. Taip pat dėkoju gail. seselei Miselienei už rūpestingą ligonio priežiūrą. Nuoširdi padėka Povilui Kaseliui už pagelbą jo ligos metu.

Dėkoju visiems laidotuvėse dalyvavusiems, kuriems atskirai neturiu galimybės padėkoti.

Dėkoju grabnešiams ir laidotuvių direktoriui Petrui Bieliūnui už malonų patarnavimą.

Visiems, visiems nuoširdus dėkui.

Liūdinti ŽMONA.

ADOLFAS VENCLAUSKAS
KOVOJE SU MILŽINU

Knygos turinys paimtas iš okupuotos Lietuvos gyvenimo, kuriame aprašo tuometinius įvykius provinciniame miestely ir jo apylinkėse kada vyko sunkios partizanų kovos su okupantais ir jų padėjėjais.

Išleido Akademinio Skautų Sąjudžio Filisterių skautų sąjungos Worcesterio skyrius. 230 pusl. Kaina su persiuntinu $5.75. Illinois gyventojai prideda 25 ct. valstijos mokesčio

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629

Mylimai motinai
A. † A. GENOVAITEI LAUCIENEI
mirus,
dukterį, Korp! Giedra narę ir buvusią pirmininkę EVANGELINĄ LAUCIŪTĘ - KUNGIENĘ su ŠEIMA nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.
KORP! GIEDRA
VISUOMENININKĖS ir KULTŪRININKĖS

Giedros Nasvytytės-Gudauskienės
KOMPOZICIJOS

NORĖČIAU SKRISTI — Naujos dainos mažiems ir jauniems. Kaina $2.00

4 DAINOS — Sopranui su piano akompanimentu. Kaina $3.00

VIEŠPATIES PASAULIS — Žemam balsui. Kaina 1.00

METŲ LAIKAI — Populiarių dainų ciklas. Kaina $2.00

Užsakymus siųsti: **DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str., Chicago, Ill. 60629.** Illinojaus gyventojai prideda 5% taksų.

LITHUANIAN NATIONAL COSTUMES
ANTANAS and ANASTASIA TAMOŠAITIS
Published by Lithuanian Folk Art Institute, Toronto, Canada, 1979

Veikalas didelio, liuksusinio formato, 258 psl., gausiai iliustruotas nuotraukomis, istoriniais ir šiaip piešiniais, gera dalis iliustracinės medžiagos spalvota. Knyga rimta mokslinė studija. Taip pat graži, vertinga dovana bent kokia proga.

Knygos kaina su persiuntimu — $27.50

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda $1.56 valstijos mokesčio

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Telef. GA 4-8654

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

JURGIS F. RUDMIN
3319 SO. LITUANICA AVENUE — Tel. YArds 7-1138-39

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SONOS
2424 W. 69th STREET — Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Illinois — Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 SO. CALIFORNIA AVENUE — Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 SO. HALSTED STREET — Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. — Tel. OLympic 2-1003

APLINK MUS

× **"Spindulio" tautinių šokių šokėjai,** vadovaujami Rasos Šoliūnaitės, sekmadienį, gruodžio 6 d., 3 val. p. p. šoks Arlington Heights Memorial bibliotekoje, 500 N. Dunton Ave., Arlington Heights. Šokėjams būtų didelis paskatinimas, jei artimųjų apylinkių lietuviai atvyktų pasižiūrėti jų pasirodymo ir apie tai pranešttų ir savo kaimynams amerikiečiams.

× **Ateitininkų med. Korp! "Gaja"** prieškalėdinis susikaupimas ir mirusių narių prisiminimas bus gruodžio 6 d., sekmadienį, 10 val. ryto Marijonų koplyčioje (4545 W. 63 St.). Po mišių žemutinėj salėj bus susirinkimas, naujos valdybos rinkimai, naujų narių priėmimas ir kt. Visi nariai ir ypač jaunieji korporantai ir jų šeimos prašomi dalyvauti.

× **Sarah Kutkaitytė (Kutkaitis)** Anglijoje laimėjo konkurse už pirmai Kalėdų dienai vokų ženklelių piešinį. Ji yra 8 metų amžiaus ir gyvena su tėvais Blockwood in Gwent. Jau yra užlipdytų ženklelių kalėdiniams sveikinimams gautų Amerikoje.

× **Bronė ir Bronius Nainiai,** Lemont, Ill., grįžo iš atostogų, kurias praleido Havajų salose. B. Nainys yra "Pasaulio Lietuvio" redaktorius. Pailsėjęs su entuziazmu ruošia gruodžio numerį.

× **Jurgis Žalkauskas** iš Australijos dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziume ir apžiūrėjo lietuvių veiklą Chicagoje. Jis dirba mokslinį darbą Australijoje, gyvena Forest Hill, Vic., Australia.

× **Kun. J. Giedrys, SJ,** Montevideo, Urugvay, atsiuntė malonų laiškutį, kuriame dėkoja už gautas knygas. Kalėdų švenčių proga linki visiems gausios Viešpaties palaimos gyvenime ir darbuose.

× **Dr. Bronė Motušienė** skaitys paskaitą Kristaus Karaliaus šventės minėjime gruodžio 6 d., sekmadienį, po pamaldų 11:30 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo parap. salėje. Bus programa ir kavutė. Visus kviečia Lietuvių Katalikų Federacijos 44-tas skyrius. (pr.).

× **Liaudies meno dovanų stalą** šį sekmadienį, gruodžio 6 d., nuo 10 iki 12 val. Jaunimo centre ruošia Lituanicos tuntas. Turime rankšluostinių, juostinių, laiškams statukų, lėkščių ir smulkesnių rankdarbių. Gera proga apsirūpinti šventinėmis dovanomis. (pr.).

× **Aušros Vartų ir Lituanicos tuntų skautės,-ai** sutiko talkininkauti Jaunimo centro lėšų telkimo vakarienėje, kuri įvyks gruodžio 6 d., 4 val. p. p., sekmadienį, Jaunimo centro didžiojoje salėje. (pr.).

× **Ieškome 78-RPM lietuviškų ir angliškų plokštelių.** Ypač Pupų Dėdės ir Dolskio plokštelių. Prašome skambint **Nijolei Gierštikienei tel. 312—599-9252.** (sk.).

× **Baltic Monuments, Inc.,** 2621 W. 71 Street, tel. 476-2882, sav. Leonida Kazėnienė. Visų rūšių paminklai prieinamiausiomis kainomis ir sąlygomis. Atdara 10—5 val. (sk.).

× **NAMAMS PIRKTI PASKOLOS** duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. — Telef. VI 7-7747.** (sk.).

× **Juozas Pažemėnas** dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje, atvykęs iš New Yorko. Jis yra Vliko seimo narys. Buvo apsistojęs pas Joną Saką Brighton Parke. Ta proga jis aplankė "Draugą", pasiinformavo redakcijoje ir painformavo apie Vliko veiklą ir užmojus. Šios savaitės pradžioje jis jau išvyko į New Yorką.

× **Zigmas Budrikis,** erdvės fizinių savybių tyrinėtojas, profesorius West Australijos universitete, dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje. Jis dabar atvyko iš New Yorko, kur atlieka tam tikrus tyrimus, pavestus universiteto vadovybės. Jis dar grįžo atgal į New Yorką.

× **"Dead Freddie" orkestro** dalyviai, A. ir V. Pliopliai, V. Aleksa ir J. Mikužis, ne tik gros, bet ir dainuos savo sukurtas dainas jaunimo šokiuose šį penktadienį Jaunimo centro apatinėje salėje. Pradžia 7:30 val. vak.

× **J. s. Dalia Bykaitienė** vadovauja Kūčių vakaro papročių vakaronės meninei daliai, kuri bus gruodžio 11 d., 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje. Skautai,-ės ir visuomenė kviečiama dalyvauti. Vakaronę rengia Chicagos Skautininkų Ramovė.

× **Loretto Igonėnė** gavo akreditavimą - patvirtinimą laboratorijos, kurioje daromi patologiniai tyrimai. Akreditacijos raštą pasirašė dr. John K. Duckworth, Laboratorijų akreditacijos komisijos pirmininkas. Tai įgalina vėl daryti specialius patologinius tyrimus ir iš jų daryti sprendimus.

× **Goodwill Industries** pagerbė šiais metais Chicagos merę Jane Byrne kaip "Metų Moterį". Ta proga buvo suruoštas iškilmingas vakaras, kuriame dalyvavo daug lietuvių ir kitų tautybių žmonių. Goodwill Industries padeda vargšams ir invalidams. Įdomu, kad jo vadovas yra vedęs lietuvaitę Violetą Pabarčiūtę, tai ir lietuviai kviečiami dalyvauti iškilmėse.

× **Knygai apie nužudytus šaulius** dar reikia žinių ir nuotraukų. Kas tokių žinių turėtų, prašomi siųsti: Rev. J. Prunskis, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

× **Vysk. Vincentas Brizgys,** Chicago, Ill., artėjančių Šv. Kalėdų proga atsiuntė 25 dol. auką, linki visiems kalėdinės taikos, kad Geros Valios dvasia būtų su visais Kalėdų dieną ir kasdien iki ateinančių Kalėdų. Nuoširdus ačiū.

× **Napolionas Zajančauskas,** Chicago, Ill., apsilankė "Draugė" ir paaukojo 16 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Ta proga įsigijo ir naujausių leidinių. Ačiū.

× **P. Strijauskas** (Mrs.), St. Petersburg, Fla., prie prenumeratos mokesčio pridėjo ir 10 dol. auką. Jurgis Stankūnas, Harbert, Mich. — 7 dol. Ačiū.

× **Už a. a. Bronislavos Pabedinskienės stelą,** gruodžio 6 d., sekmadienį, 11 val. ryto, kun. V. Bagdanavičius, T. Marijonų koplyčioje atnašaus šv. Mišias. Prašome draugus ir pažįstamus prisiminti velionę maldose. (pr.).

× **Dr. Petro Daužvardžio, Lietuvos gen. konsulo Chicagoje,** 10 metų mirties paminėjimas įvyks gruodžio 13 d., 12 val. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Minėjimas prasidės šv. Mišiomis, kurias koncelebruos prel. J. Balkūnas iš Floridos. Pagrindiniai kalbėtojai — Lietuvos gen. konsulas A. Simutis iš N. Y. ir inž. J. Jurkūnas. Akademijoje meninę programą atliks solistai M. Momkienė ir A. Brazis, akompanuojant muz. A. Vasaičiui. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. (pr.).

Lietuvių bendruomenė su Goodwill pramonės "Metų moterimi", pagerbiant merę Jane Byrne. Iš kairės (sėdi): Austė Vygantienė, Dalia Bartkienė, Violeta Woodward (Pabarčiūtė), Irena Blinstrubienė, Giedrė Mereckienė ir Vida Bartkienė; (stovi): Rimas Blinstrubas, Zenius Mereckis, Antanas Bartkus, dr. Mindaugas Vygantas ir Charles Murrey.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SUVAŽIAVIMAS

Ketvirtojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu Chicagoje vyko keturioliktasis PLIAS ir ALIAS suvažiavimas lapkričio 26 d., ketvirtadienį. Pradėtas iškilmėmis prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę Jaunimo centro sodelyje. Pagerbiant amžinybėn išėjusius minėtų sąjungų narius, prie paminklo gyvų gėlių vainiką padėjo ALIAS-PLIAS centro valdygos pirmininkas inž. Vytautas Izbickas, atsistuojant arch. Bronei Kovienei ir Genei Treinienei.

Suvažiavimą pradėjo centro valdybos pirmininkas inž. Vytautas Izbickas, pasveikinęs gausiai susirinkusius suvažiavimo dalyvius ir palinkėjo našaus ir darbingo suvažiavimo. Į darbo prezidiumą pakvietė inž. ir archit. Juozą Danį iš Kanados, Br. Kovienę, Rimą Muloką, R. Žemaitaitį ir Povilą Vaicekauską. Maldą sukalbėjo kun. Juozas Vaišnys. Lietuvos himną, dalyviams pritariant ir muz. M. Motekaičiui akompanuojant, sugiedojo Ona Požarniukaitė, architektė. Tylos susikaupimo minute pagerbti žemiškąją kelionę baigę inžinieriai ir architektai.

ALIAS Chicagos skyriaus pirmininkė archit. Bronė Kovienė pasakė apie inžinierių ir architektų bei moterų įnašą organizuojant ketvirtąjį Mokslo ir kūrybos simpoziumą. Centro valdybos pirmininkas inž. Vytautas Izbickas išryškino mokslininkų įnašą į organizacinę veiklą, organizacijos svarbą išeivijos lietuvių gyvenime.

Suvažiavimą žodžiu sveikino Vliko vardu Grožvydas Lazauskas. PLB pirm. Vyt. Kamantas, pasidžiaugdamas šios organizacijos įnašu į LB. Prašė remti įsteigtą Illinois universitete Lituanistikos katedrą darbu ir inašais. Altos vardu sveikino dr. K. Šidlauskas, JAV LB krašto valdybos vardu sveikino V. Kutkus, Balfo pirm. Marija Rudienė, ALT sąjungos pirm. Vaclovas Mažeika. IV-jo Mokslo ir kūrybos simpoziumo vardu Mokslinės pdogramos pirm. prof. dr. Pranas Zundė. Simpoziumo organizacinio komiteto pirm. J. Rimkevičius išreiškė sveikinimus simpoziumo dalyvių vardu. Suvažiavimui pirmininkaujantis inž. Juozas Danys perdavė sveikinimus Kanados lietuvių vardu.

Raštu suvažiavimą sveikino Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis, Lietuvos generalinė konsulė J. Daužvardienė, konsulai A. Simutis ir Vyt. Čekanauskas.

Išskirtinai tenka paminėti PL redaktoriaus inž. Br. Nainio kalbą. Paskaitos tema: "Lietuvos architektas ir inžinierius lietuvybės išlaikymo ir tautos laisvės kovoje". Prelegentas gilių, išmąstytų žvilgsniu apėmė inž. ir arch. veiklą ir įnašą į Lietuvos bei išeivijos lietuvių gyvenimą. Palietė tautinio atgimimo laikotarpį, davė įdomios statistikos, iš kurios buvo matyti, kiek maža teturėta tos srities žmonių, kaip tada nebuvo šioms profesijoms skiriama dėmesio. Dvidešimtojo amžiaus pradžioje iškyla šviesūs žiburiai dr. Vileišis, Kairys ir kiti. Nuo tada inž. ir arch. Lietuvos gyvenime ima vaidinti reikšmingą vaidmenį. Lietuvai atgavus nepriklausomybę Lietuvos universitetas paruošė gabių inž. ir arch., kurie nepriklausomybės laikotarpyje Lietuvai daug davė. Prelegentas pažvelgė ir į okup. Lietuvoje dabar dirbančius inž. ir archit. ir vertino jų įnašą.

Plačiai aptarė lietuvio architekto ir inžinieriaus didelį įnašą į išeivijos lietuvių gyvenimą. Suminėjo daug pavardžių — inž. ir arch., kurie aktyviai reiškėsi Lietuvių Bendruomenėje bei kitose organizacijose. Klausantis gerai paruoštos, su duomenimis paskaitos, reikėjo stebėtis, kiek daug ir gabių inž. ir architektų turime išeivijoje.

Paskaita labai įdomi, konkreti ir šios organizacijos narių veiklą apimanti. Pabaigoje inž. Br. Nainys pasiūlė sutartinai dirbti bendram labui, rasti būdų padėti pavergtai ir kovojančiai Lietuvai, remti Vasario 16-tosios gimnaziją, remti neseniai įsteigtą Lituanistikos katedrą, sudedant šiam tikslui 100,000 dol., išlaikyti lietuvybę šeimose.

Po paskaitos buvo atidaryta technikos ir architektūros ir Lietuvos žemėlapių parodos. Parodą atidarė sąjungos garbės narys inž. Antanas Rudis. Ta proga jis tarė žodį, prisimindamas čia gimusius ir augusius bei iš Lietuvos atvykusius mokslo žmones, išryškino tų dviejų kraštų lietuvių bendravimo reikšmę išeivijai ir pavergtai Lietuvai. Savo trumpą, bet prasmingą žodį palydėjo 1000 dol. auka Lituanistinei katedrai.

Po suvažiavimo atidarymo vyko darbo posėdžiai, kurių metu išklausyta skyrių pranešimai, cv. ir komisijų bei garbės teismo pranešimai. Aptarta PLIAS ir ALIAS tolimesnė veikla. Naujoji centro valdyba išrinkta iš Los Angeles gyvenančių inž. ir architektų. Taip pat išrinkta garbės teismas ir kontrolės komisijos. Suvažiavimas tęsėsi dvi dienas. Baigtas lapkričio 27 d. naujos cv. pristatymu ir pareigų perdavimu. Suvažiavimas buvo gana gausus, darbingas, aptarta daug profesinių reikalų.

Tenka pažymėti, kad daug inžinierių ir architektų dalyvavo IV-tame Mokslo ir kūrybos simpoziume, skaitydami iš savo sričių mokslines paskaitas. Suvažiavimą organizuojant ir globojant nemaža rūpesčio įdėjo ir ALIAS Chicagos skyriaus pirmininkė ach, Br. Kovienė.

J. Jenušaitis

LIETUVIŠKAS ATSPINDYS ST. DAMIANS MOKYKLOJE

Lapkričio 19 d. vakare St. Damians pradžios mokyklos didžiulėse patalpose buvo suruošta "International Festival", kur buvo susirinkę apie 900 žmonių.

Tarptautinio renginio komitetas labai puikiai sutvarkė ilgiausius stalus, kurie buvo apkrauti įvairių tautų maisto patiekalais. Buvo miela, lyg pamačius rytinę pašvaistę Lietuvos trispalvę. Aplinkui virtinukus, cepelinus, kugelį, Antano Plenio lietuviškas dešras, Baltic raguolį — beržą, Brunos razinkų pyragą, Mackevičiaus sausainius.

Knygyne vėl spindulys — Lietuvos vėliava, tautinės lėlytės, juosta, gintaras, medinės klumpės, kun. J. Prunskio knygelių "Lietuva", Altos 39 kongreso, Balzeko muziejaus bei įvairių įvykių ir lietuviškų parengimų brošiūrėlės. Taip pat laikraščiai: "Draugas", "Naujienos", "Laisvoji Lietuva", "Sandara" ir "Tėvynė". Visa tai buvo surinkta mano 6 skyriaus anūkėlio Alekso Jankausko. Dargi sąsiuviny jo surašytas močiutės Evos Jankauskienės pasakojimas: "Tautų drabužių reikšmė". Močiutės Eva ir Teodora dideliai didžiuojasi ir džiaugiasi anūkėlio nuopelnais.

Septinto ir aštunto skyrių suvaidintas "Ellis Island — Amerika's No. 1 Immigration Station" publiką jaudino net iki ašarų, prisimenant, kokiam vargė atkeliavo pirmieji imigrantai.

Žavingai šoko skirtingų klasių mokiniai Meksikos, Olandijos, Anglijos, Havajų ir Italijos tautinius šokius. Buvo miela patirti, jog buvęs mūsų parapijos kun. A. Puchenski dabar yra St. Damians parapijoj.

Publika tikrai įvertino ir ilgai plojo Tarptautinio festivalio rengėjams, mokyklos vedėjams - mokytojams, tėvų ir motinų komitetui ir visiems prisidėjusiems prie šios šventės surengimo.

Teodora Kuzienė

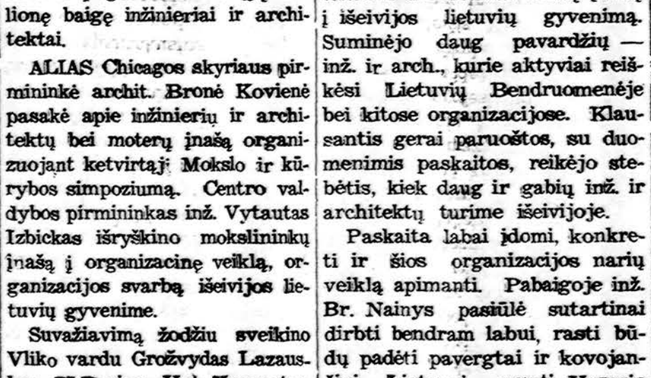

Mokslo ir kūrybos simpoziumo atidaryme. Iš kairės: J. Paštukas, rengimo komiteto narys kun. dr. V. Rimšelis ir B. Jasaitienė.

Nuotr. P. Maletos

CHICAGOS ŽINIOS

MILŽINIŠKA EGLUTĖ

Chicagos centre, State gatvėje, jau skęsta šviesose milžiniška eglutė, sudaryta iš 89 mažų medelių. Jos atidaryme lapkričio 24 d. dalyvavo apie 7500 žmonių. Švyti ir medžiai State gatvėj miesto centre, kur įvesta tūkstančiai mažų lempučių. Sekmadienį, dalyvaujant orkestrams, čia buvo "Kalėdų senelio fantazijos paradas".

OPERAI 100,000 DOL.

Per televiziją renkant aukas lapkričio 28 d. Lyric operai Chicagoje, pavyko surinkti 100,000 dol.

636 MIL. DOL. NUOSTOLIŲ

Savo 1981 iždo metais International Harvester turės 636 mil. dolerių nuostolių. Pernai metais turėjo nuostolių 375 mil. dol.

275,000 STEBĖJO PARADĄ

Sekmadienį Chicagos miesto centre įvykusį kalėdinį paradą stebėjo apie 275,000 žmonių. Policijos manymu tai buvo didžiausias skaičius parade Chicagoje nuo pat 1952 m., kada buvo pagerbtas gen. MacArthur. Žygiavo 3,512 žmonių su 25 gyvaisiais paveikslais, 19 mokyklų orkestrų, 50 klounų, 45 "švino kareivėliai", 150 fantastinių būtybių. buvo nemažai arklių.

NUTRŪKO ELEKTRA

Chicagoje sugedus trims transformatoriams, lapkričio 30 d. nutrūko elektra gyventojams tarp Madison ir North ir tarp Ashland ir Cicero gatvių. Neveikė šaldytuvai, keltuvai. Buvo pradėta leisti elektra į įvairias sritis po porą valandų, kol bus sutaisyta.

CHICAGA SVEIKINA LIETUVIŠKAI

Chicagos miesto centre tarp įvairių kalėdinių papuošalų gatvėje yra įrašyti sveikinimo šūkiai visokiomis kalbomis. Geriausioj vietoj, State ir Madison gatvių sankryžoje, iškabintas lietuviškas šūkis "Linksmų Kalėdų".

MAŽIAU VAŽINĖJA

Pakėlus važmą ir padidėjus finansiniams sunkumams, Chicagos regioninio susisiekimo priemonėmis keleivių važiavimas sumažėjo 12-48%, priklausomai nuo susisiekimo linijų.

KONSULTANTAI ŠVIETIME

Merė J. Byrne pasamdė Booz, Allen ir Hamilton konsultantų firmą, kad išstudijuotų švietimo darbą Chicagoje ir nustatytų, kaip būtų galima sutaupyti daugiau lėšų.

SVARBU AUTOMOBILISTAMS

Nuo gruodžio 1 d. iki balandžio 1 d. uždrausta 106 myliose Chicagos gatvių, kurios atžymėtos raudonais ir baltais ženklais, statyti automobilius tarp 3 ir 7 val. ryto. Tos didžiojo susisiekimo gatvės turi būti atviros sniego valytojams. Rasti automobiliai gali būti nuvežti. Pereitą žiemą buvo nutempta keli tūkstančiai automobilių.

IŠ ARTI IR TOLI

OKUP. LIETUVOJE

— **Antosė Orintaitė-Dailidienė** mirė šių metų rugsėjo 10 d., sulėjusi 83 metų amžiaus. Palaidota netoli Kauno IX forto Ramainių kapinėse. Velionė gimusi Voverių km., Sintautų valsč., Šakių apskr. Baigusi Marijampolės gimnaziją. Nuo 1922 ar 1923 m. mokytojavo Šakių "Žiburio" gimnazijoj. Nuo 1931 metų su vyru gyv. Šiauliuose ir ten mokytojavo. 1941 m. birželio mėn. abu su mažamečiu sūneliu buvo ištremti į Sibirą ir vyras atskirtas nuo šeimos. Po Stalino mirties A. Dailidienė - Orintaitė su sūnumi grįžo į Lietuvą ir gyveno Kaune iki mirties. Vyras mirė Sibire. Jauniausia sesutė Onutė Orintaitė karo metu gyveno Vilniuje ir vokiečių Geštapo buvo areštuota ir nukankinta. Jos likimo niekas nežino. (P. K.).

J. A. VALSTYBĖSE

— **Naujai išspausdintu dr. Tomo Remeikio** veikalu "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania — a Report for 1979-1980" JAV LB Visuomeninių reikalų taryba aprūpino žmogaus teisėmis besirūpinančią Human Rights Internet organizaciją. Oregono valstybinio universiteto biblioteką, Wilkes kolegijos biblioteką (per prof. B. Kaslą), Cardiff Wales kolegiją Anglijoje, Wisconsino universiteto biblioteką, Naaher ir Erasmus knygynus Vokietijoje ir Olandijoje. Yale slavų departamento biblioteka užsisakė minėto leidinio devynių metraščių komplektą.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LITERATŪROS KOMISIJA

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos sudaryta literatūros komisija šios sudėties: kun. Vytautas Bagdanavičius, Česlovas Grincevičius, Aušrelė Liulevičienė, dr. Marija Saulaitė-Stankuvienė ir dr. Alfonsas Tyruolis - Šešplaukis.

Spausdintus veikalus ar rankraščius siųsti šiais adresais:

Viktoras Mariūnas,
1994 Beverly Hills Dr.,
Richmond Heights, Ohio
44143

arba

Česlovas Grincevičius,
7132 So. Mozart Ave.
Chicago, Ill. 60629.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629
Tel. 776-5162
Kasdien 9—6 val. vak.
Šeštad. 9—12 val.
ir pagal susitarimą

Advokatas JONAS GIBAITIS
6247 So. Kedzie Avenue
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 val. r. iki 1 val. d.

LITHUANIA 700 YEARS
Edited by DR. ALBERTAS GERUTIS
Fifth revised edition
Contents -- The Origins of the Lithuanian Nation. Lithuania to World War I. Independent Lithuania. Occupied Lithuania. Lithuanian Resistance. Liberation Attempts from Abroad. The Prospects for Lithuanian Liberation.
Hard cover, 466 pages. Published by Manyland Books, Inc. Kaina su persiuntimu $16.25.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda 90 ct. valst. mokesčio.